

Kohezní politika jako nástroj rozvoje mikroregionu Slušovicko

Eliška Vinklárková

Bakalářská práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Eliška Vinklárková**
Osobní číslo: **M20367**
Studijní program: **B0413A050024 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a management veřejné správy a regionálního rozvoje**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Kohezní politika jako nástroj rozvoje mikroregionu Slušovicko**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky týkající se Kohezní politiky EU a strukturálních a investičních fondů EU.

II. Praktická část

- Charakterizujte socioekonomickou situaci obcí mikroregionu Slušovicko.
- Provedte analýzu realizovaných projektů mikroregionu Slušovicko.
- Navrhněte doporučení pro realizaci dalších projektů mikroregionu Slušovicko.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BAUN, Michael a Marek Dan. *Cohesion Policy in the European Union*. 1st ed. London: Palgrave, 2014, 257 s. ISBN 978-0-230-30314-0.
- HÁJEK, Oldřich a NOVOSÁK Jiří. *Kohezní politika v širších souvislostech*. 1. vyd. Žilina: Georg, 2010, 216 s. ISBN 978-80-89401-19-2.
- MAREK, Dan a Tomáš KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2009, 215 s. ISBN 978-80-8702-956-5.
- ZAHRADNÍK, Petr. *Kohezní politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017, 614 s. ISBN 978-80-7400-527-5.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Filip Kučera**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **10. února 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2023**

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Petr Novák, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 18.5.2022

Jméno a příjmení: Eliška Vinklárková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma Kohezní politika jako nástroj rozvoje mikroregionu Slušovicko je rozčleněna do dvou částí. Teoretická část se zaměřuje na regionální a Kohezní politiku EU. Dále popisuje jednotlivé strukturální a investiční fondy EU a programová období 2014-2020 a 2021-2027, kde jsou charakterizovány operační programy. Praktická část je věnována mikroregionu Slušovicko, jeho sociální a hospodářské situaci a analýze projektů realizovaných v rámci mikroregionů v okrese Zlín. Součástí praktické části jsou také rozhovory se zástupci vedení a obcí mikroregionu a návrhy projektů pro rozvoj mikroregionu Slušovicko.

Klíčová slova: Regionální politika, Kohezní politika, Evropská unie, strukturální fondy, projekt

ABSTRACT

The bachelor thesis on the subject of „Cohesion Policy as a Development Tool of Microregion Slušovicko“ is divided into two parts. The theoretical part focuses on the regional and Cohesion policy of the EU, describing the individual EU structural and investment funds, as well as the programming periods 2014-2020 and 2021-2027, where the operational programmes are characterized. The practical part is devoted to the Slušovicko microregion, its social and economic situation, and the analysis of projects implemented within the microregion in the Zlín district. This practical part includes interviews with representatives of the microregion's management and municipalities, as well as proposals for projects for the development of the microregion of Slušovicko.

Keywords: Regional policy, Cohesion policy, European Union, structural funds, project

Ráda bych poděkovala Ing. Filipu Kučerovi, Ph.D., vedoucímu bakalářské práce, za jeho cenné rady, doporučení a věnovaný čas při konzultacích a vypracování bakalářské práce. Děkuji také zástupcům mikroregionu a projektovému manažerovi za ochotu a poskytnutí potřebných informací při psaní této bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 REGIONÁLNÍ POLITIKA ČR	12
1.1 REGION	13
1.1.1 Úrovně regionů.....	13
1.2 REGIONÁLNÍ ROZVOJ	13
1.3 VYMEZENÍ STATISTICKÝCH JEDNOTEK NUTS A LAU	14
2 REGIONÁLNÍ POLITIKA EU	16
2.1 NÁSTROJE REGIONÁLNÍ POLITIKY	16
2.1.1 Makroekonomické nástroje.....	16
2.1.2 Mikroekonomické nástroje.....	17
3 KOHEZNÍ POLITIKA	19
3.1 SMYSL A CÍLE KOHEZNÍ POLITIKY EU.....	19
3.2 PRINCIPY KOHEZNÍ POLITIKY EU.....	19
3.2.1 Princip programování a plánování	20
3.2.2 Princip partnerství	20
3.2.3 Princip koncentrace	20
3.2.4 Princip doplňkovosti	21
3.2.5 Princip hodnocení, monitorování a transparentnosti.....	21
4 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2021–2027	22
4.1 NÁSTROJE KOHEZNÍ POLITIKY EU V OBDOBÍ 2021–2027	22
4.2 CÍLE KOHEZNÍ POLITIKY V OBDOBÍ 2021–2027	25
4.3 OPERAČNÍ PROGRAMY PRO OBDOBÍ 2021–2027	26
5 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020	31
5.1 NÁSTROJE	31
5.2 CÍLE	32
5.3 OPERAČNÍ PROGRAMY V OBDOBÍ 2014–2020.....	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	36
6 MIKROREGION SLUŠOVICKO	37
6.1 OBCE.....	37
6.2 ORGÁNY MIKROREGIONU	38
6.3 GEOGRAFICKÉ VYMEZENÍ.....	38
6.4 PŘÍRODNÍ PODMÍNKY	39
6.5 HISTORIE ÚZEMÍ	39

6.6	OBYVATELSTVO	40
6.7	OBČANSKÁ VYBAVENOST	41
6.8	KULTURA	42
7	HOSPODÁŘSKÁ SITUACE MIKROREGIONU SLUŠOVICKO	43
7.1	HOSPODAŘENÍ MIKROREGIONU SLUŠOVICKO V LETECH 2015–2022	43
8	KOMPARATIVNÍ ANALÝZA ČERPÁNÍ DOTACÍ Z EU MIKROREGIONŮ V OKRESE ZLÍN	45
9	SROVNÁVACÍ ANALÝZA REALIZOVANÝCH PROJEKTŮ VYBRANÝCH MIKROREGIONŮ	49
9.1	MIKROREGION SLUŠOVICKO	49
9.2	VALAŠSKÉ KLOBUCKO	52
9.3	MIKROREGION PLOŠTINA	53
9.4	MIKROREGION JIŽNÍ HANÁ	53
9.5	MIKROREGION LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ	53
9.6	SDRUŽENÍ OBCÍ DRŽKOVÁ, KAŠAVA, VLČKOVÁ	55
9.7	MIKROREGION VIZOVICKO	55
10	ROZHOVORY	57
10.1	PROJEKTOVÝ MANAŽER	57
10.2	VEDENÍ MIKROREGIONU A ZÁSTUPCI OBCÍ	59
10.3	HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	60
11	DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ REALIZACI	62
	ZÁVĚR	65
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66
	SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	67
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	70
	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
	SEZNAM TABULEK	73
	SEZNAM PŘÍLOH	74

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá tématem Kohezní politika jako nástroj rozvoje mikroregionu Slušovicko. Téma jsem si vybrala, protože obec, ve které žiji je právě součástí mikroregionu Slušovicko a zajímalo mě jaké projekty byly v rámci mikroregionu realizovány z dotačních prostředků Evropské unie.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou část. Teoretická část se skládá z 5 částí. První kapitola je věnována regionální politice České republiky, kde jsou definovány úrovně regionů a statistické jednotky NUTS a LAU, které slouží k čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie. Druhá kapitola je pak věnována regionální politice Evropské unie, kde jsou popsány její nástroje. Třetí kapitola se zabývá Kohezní politikou, kde je představen její smysl a principy. Zbylé 2 kapitoly jsou věnovány programovým obdobím 2021-2027 a 2014-2020, kde jsou vymezeny cíle a nástroje jednotlivých období.

Praktická část se skládá z 6 částí. První část představuje samotný mikroregion Slušovicko, vymezuje jeho jednotlivé obce a dále se věnuje sociální analýze mikroregionu. Ve druhé části je popsána hospodářská situace. V dalších částech je porovnání dotací z Evropské unie v rámci mikroregionů v okrese Zlín a analýze jednotlivých projektů. Poslední kapitoly se zabývají analýzou realizovaných rozhovorů se zástupci vedení a obcí mikroregionu a doporučením pro další realizaci.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Bakalářská práce se zabývá Kohezní politikou realizovanou v rámci mikroregionu Slušovicko, kdy hlavním cílem je analyzovat realizované projekty mikroregionu v porovnání s ostatními mikroregiony v okrese Zlín.

Teoretická část bakalářské práce vychází z provedení literární rešerše. Literární rešerše je jedním z dílčích cílů práce. Rešerše se bude týkat základních pojmů z oblasti regionální politiky a Kohezní politiky EU. Potřebné informace pro tuto část jsou získány z odborné literatury a z dostupných internetových zdrojů. Dále tato metoda bude využita pro stručné popsání cílů Kohezní politiky pro programové období 2014-2020. Pro současné programové období jsou informace získány z internetových zdrojů. Internetové zdroje sloužily také ke zpracování informací o fondech a operačních programech Evropské unie.

V rámci praktické části vznikne analýza ekonomické situace mikroregionu Slušovicko a také analýza využívání zdrojů Kohezní politiky EU v rámci vybraných mikroregionů. Metodika spočívá v průzkumu internetových portálů a ověřování dat z dalších zdrojů.

Pro výstup z praktické části zvolím metodu rozhovorů se zástupci vedení a obcí mikroregionu a s projektovým manažerem mikroregionu. Hlavním cílem rozhovoru bude zjištění postupu a schvalování dotací pro mikroregion, dále zhodnocení spolupráce obcí a zjištění oblastí do kterých by měly prostředky z EU směřovat.

Dalším výstupem bude popis realizovaných projektů, které byly spolufinancovány z finančních prostředků EU. Závěrem budou doporučení projektů pro další realizaci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 REGIONÁLNÍ POLITIKA ČR

Obecně lze regionální politiku definovat jako soubor cílů, nástrojů a opatření vedoucích ke snižování velkých rozdílů na socioekonomické úrovni jednotlivých regionů. (Kolektiv autorů, 2008)

Konkrétní podoba cílů i nástrojů závisí na dané hospodářsko-politické situaci země. Avšak ve skutečnosti, jde vždy o řešení problémů zaměstnanosti, případně nižších celkových příjmů obyvatelstva. (Žítek a Klímová, 2008)

Jiná uváděná definice je, že regionální politika představuje všechny veřejné zásahy, které vedou ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností. (Kolektiv autorů, 2008)

Regionální politika je koncepční činnost státu, místních a regionálních orgánů, které jsou zaměřeny na:

- podporu rozvojových aktivit v jednotlivých regionech
- předcházení nebo zmírňování negativních důsledků územně nerovnoměrného rozvoje.

Cílem regionální politiky je vyvážený a efektivní rozvoj všech částí republiky a aktivovat jejich nedostatečně využívaný potenciál. Především se jedná o hospodářský rozvoj a životní podmínky obyvatel, využití pracovních příležitostí, zvyšování kvalifikace a vzdělávání, dostupnost služeb či respektování místních zvyklostí a ochrany životního prostředí. (Žítek a Klímová, 2008)

Základním prostředkem regionální politiky, za kterou odpovídá ze zákona Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), je Strategie regionálního rozvoje České republiky. Ta zajišťuje spojitost národní regionální politiky s regionální politikou Evropské unie (EU) a také s ostatními odvětvovými politikami, které ovlivňují rozvoj území. (mmr.cz, 2023)

Strategie regionálního rozvoje 2021+ (SRR21+) je dokumentem, který navazuje na přechodí strategii 2014-2020 a reaguje na regionální politiku EU po roce 2020. Cílem SRR21+ je vymezit hlavní účely regionálního rozvoje v období 7 let, tedy určit hlavní cíle regionální politiky státu v období let 2021–2027. (mmr.cz, 2023)

1.1 Region

Region lze definovat jako území s více či méně vyznačenými hranicemi, které slouží jako nižší správní jednotky. Regiony mají vlastní identitu, která je tvořena specifickými rysy, například hory, lesy, pobřeží, podnebí, jazyk, etnický původ či společná historie.

Nelze však vždy z výše uvedených rysů konkrétně odlišit jeden region od druhého. Region může být využíván k administrativnímu účelu, kdy je nutné stanovit hranice přesně. Tyto hranice vznikly jako přírodní, historické a správní. (Žítek a Klímová, 2008)

1.1.1 Úrovně regionů

Na území ČR rozdělujeme 4 úrovně regionů:

Subregion – relativně nekomplexní územní celky.

Mikroregiony – v praxi se jedná o sdružení obcí. Jsou často vytvářeny za účelem získání společné podpory pro čerpání prostředků ze státních fondů a fondů EU a ke společné spolupráci. (Zelenka a Pásková, 2012)

Mikroregiony se řadí ke specifické formě spolupráce mezi obcemi. Každá obec má možnost se stát členem tohoto svazku, za účelem ochrany a prosazování společných zájmů. Členové svazku mohou být pouze obce. (Kadeřábková a Peková, 2012)

Meziregionální celky – rozsáhlé územní jednotky, jejich integrita je jen částečně vázána na prostorové vztahy obyvatel. Do těchto vztahů můžeme řadit přechodnou migraci nebo dojížděku do vyšších školských zařízení. (Ježek, 2014)

Makroregion – celá ČR (Ježek, 2014)

1.2 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj je cílený ekonomický rozvoj většího území. Nejužším pojetím si lze regionální rozvoj představit jako ekonomický rozvoj určitého územně definovaného celku. V současné době se tímto termínem rozumí celkový růst socioekonomického potenciálu, využití místního rozvojového potenciálu a zvyšování konkurenceschopnosti.

Podle Ministerstva pro místní rozvoj se definicí regionálního rozvoje rozumí růst socioekonomického, environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů, který vede ke zvyšování životní úrovně a kvality života obyvatel. Jeho součástí je odstraňování, případně zmírňování regionálních disparit. (Stejskal a Kovárník, 2009)

1.3 Vymezení statistických jednotek NUTS a LAU

Klasifikace NUTS (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) byla vytvořena na základě Nařízení Evropského parlamentu a na základě nařízení Rady č. 1059/2003. Hlavním důvodem pro uplatnění společné klasifikace je úsilí o získávání ekonomických informací o území na srovnatelné úrovni. Jsou nastaveny závazné limity územních statistických jednotek, které zabezpečují a vytváří základní předpoklady pro objektivní hodnocení a srovnání různých evropských regionů. (Žítek a Klímová, 2008)

Tyto statistické jednotky byla zavedeny především pro potřeby klasifikování struktury územních jednotek a také pro potřeby programování v rámci strukturálních fondů. V roce 2008 byly provedeny změny územních statistických jednotek, kdy hlavní změnou je zavedení klasifikace LAU (Local Administrative Units), kdy tyto jednotky nahradily NUTS 4 a NUTS 5. (Zahradník, 2017)

Nynější klasifikace zahrnuje čtyři úrovně územních statistických jednotek NUTS, tedy NUTS 0, NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3) a dvě úrovně místních administrativních jednotek LAU (LAU1, LAU 2).

Jednotlivé úrovně NUTS jsou vymezeny počtem obyvatel a rozlohou. Nejdůležitější klasifikací pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU, je klasifikace NUTS 2. (Zahradník, 2017)

V tabulkách můžeme vidět rozložení jednotlivých jednotek podle rozlohy.

Tabulka 1 Členění NUTS na území ČR

Úroveň	Územní jednotka	Počet jednotek
NUTS 0	Stát	1
NUTS 1	Území	1
NUTS 2	regiony soudržnosti	8
NUTS 3	Kraje	14
LAU 1	Okresy	76 + 15 Praha
LAU 2	Obce	6249

Zdroj: dotaceu.cz, © 2023, vlastní zpracování

Aby bylo možné srovnávat jednotlivá území, musí být stanovena průměrná velikost jednotlivých tříd správních jednotek, populační hranice jsou zobrazeny v tabulce.

Tabulka 2 Vymezení podle populačních hranic

Úroveň	Minimum	Maximum
NUTS 1	3 mil.	7 mil.
NUTS 2	800 tis.	3 mil.
NUTS 3	150 tis.	800 tis.

Zdroj: dotaceue.cz, © 2023, vlastní zpracování

2 REGIONÁLNÍ POLITIKA EU

Regionální politika EU je zaměřena na podporu celkového rozvoje regionů EU. Hlavním cílem je snižování disparit ve vyspělosti různých regionů. Má pomáhat harmonickému, vyváženému a udržitelnému rozvoji jak ekonomických činností, vysoké úroveň zaměstnanosti, rovnost mezi muži a ženami, tak vysokou úroveň ochrany životního prostředí. (Žítek a Klímová, 2008)

2.1 Nástroje regionální politiky

Nástroje regionální politiky jsou využívány k naplnění cílů regionální politiky, každého samosprávného celku. Z aktuálních potřeb či regionálních problémů vychází cíle regionální politiky. Podle nich se pak volí nejvhodnější nástroje. Je nutné, aby stanovené cíle strategických plánů, implementací nástrojů a dosažených konečných výsledků mělo posilující efekt. Mezi nejznámější dělení patří dělení na makroekonomické a mikroekonomické nástroje. (Stejskal a Kovárník, 2009)

2.1.1 Makroekonomické nástroje

Použití těchto nástrojů je vymezeno dalšími cíli, jako je snižování míry inflace, udržení míry nezaměstnanosti a vyrovnanost platební bilance. (Stejskal a Kovárník, 2009)

Mezi zásadní nástroje patří: fiskální a monetární politika, protekcionismus a nástroje sloužící k realokaci kapitálu.

Fiskální politika

Tato politika je založena na meziregionálním přerozdělování finančních prostředků. Z jedné strany je zastoupena systémem daní a odvodů a na straně druhé výdaji ze státního rozpočtu. Použitím jejích nástrojů nastává to, že regiony s vysokými příjmy odvádí do státního rozpočtu výrazně více daní. Přičemž regiony s nízkými příjmy dostávají mnohem více peněžních prostředků. V rámci této politiky je možné uplatnit tzv. regionalizaci daní a odvodů, ale v praxi se nerealizuje z důvodů, že by obyvatelé rozvinutějších regionů měli vyšší daňovou zátěž. Proto se spíše preferuje podpora jednotlivých regionů v podobě přednostního a většího počtu státních zakázek. (Lacina, 2006)

Monetární politika

Smyslem monetární politiky je regulace množství peněz v ekonomice. V regionální politice je, ale tento prostor značně omezen. Tato politika se uplatňuje formou snadnějšího přístupu

k úvěrům podporou stanovení výše objemu, úrokové míry a lhůty splatnosti, a to podnikatelským subjektům. (Lacina, 2006)

Protekcionismus

Představuje především dovozní cla a limity. Stát, který tyto limity stanovuje na určený čas, napomáhá obnově konkurenceschopnosti. Dovozní limity a cla jsou uvaleny na produkty, které jsou vyráběny ve slabších a upadajících regionech. (Lacina, 2006)

Smyslem tohoto opatření je orientace poptávky na domácí produkci. Firmy, tak mohou zvýšit produktivitu práce, snížit náklady a zlepšit kvalitu a obnovit tak svou konkurenceschopnost. (Kolektiv autorů, 2008)

2.1.2 Mikroekonomické nástroje

Nástroje, jejichž cílem je ovlivnit rozhodování ekonomických subjektů o jejich prostorové lokalizaci. Podle toho, na který subjekt jsou orientovány, je můžeme rozdělit do dvou skupin: nástroje ovlivňující prostorový pohyb pracovních sil a nástroje působící na prostorový pohyb kapitálu. Tyto nástroje mají formu účelně poskytovaných finančních částek, které jsou poskytovány ze státních a regionálních rozpočtů. Hlavním cílem je obnova rovnováhy na regionálním trhu práce a kapitálu. (Stejskal a Kovárník, 2009)

Nástroje ovlivňující prostorový pohyb pracovních sil

Pracovní síla nereaguje bezprostředně a okamžitě na meziregionální rozdíly ve mzdách a v míře nezaměstnanosti. Je nutné zjistit faktory, které ovlivňují její rozhodování. Před aplikací jednotlivých nástrojů je nutné rozhodnout, zda jsou nástroje účelné a žádoucí pro podporu emigrace v upadajících regionech. Nástroje bývají zaměřeny na přitáhnutí kapitálu do problémových regionů, vznik nových pracovních příležitostí, podpora či částečná úhrada nákladů spojená se stěhováním. Další formou může být úhrada na přepravu osob, výkup nemovitostí v neatraktivním regionu. Důležitou roli zde hraje konkrétní výše nástrojů. Jelikož obyvatelstvo nebere v potaz jen ekonomické otázky, ale i neekonomické (například sociální), je nutné, aby právě ekonomické podněty byly dostatečně vysoké. (Kolektiv autorů, 2008)

Uplatnění představených nástrojů není jednoduché. V ČR se zmíněné nástroje moc nevyužívají, jelikož o migraci se lidé rozhodují především na základě hodnocení cílové lokality a doplňkovými službami. Zásadní rolí vůbec nemusí být podpora ve formě dotace,

a tak hrozí neefektivní vynaložení prostředků z veřejných rozpočtů. (Stejskal a Kovárník, 2009)

Nástroje působící na prostorový pohyb kapitálu

Tyto nástroje mají za hlavní úkol ovlivnit tvorbu nových pracovních příležitostí v daném regionu. Dosáhnout toho je možné dvěma způsoby, buď prostřednictvím zavedených firem, nebo naopak přilákáním firem nových. Pokud se jedná o již zavedené firmy, tak tyto nástroje mají pomoci rozšířením stávající výroby nebo změnit druh produkce. Co se týče přilákání nových firem, tyto nástroje mohou působit na přemístění pracovních sil z regionů, kde je jejich přebytek nebo založením firem nových. (Kolektiv autorů. 2008)

V této skupině nástrojů najdeme také podporu přímých zahraničních investic, které jsou v ČR často využívány. Podporou přímých zahraničních investic se rozumí: systém investičních pobídek, daňová zvýhodnění a podpora. Mají formu nabídky průmyslových zón a ploch či nemovitostí určené k podnikání. (Stejskal a Kovárník, 2009)

3 KOHEZNÍ POLITIKA

Kohezní politika neboli politika soudržnosti, je nástrojem Evropské unie pro posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Cílem je podpora a snižování rozdílů mezi regiony. (Baun a Marek, 2014)

Kohezní politika má zajistit harmonický rozvoj, snížení rozdílů a zaostávání znevýhodněných regionů. (Hájek a Novosák, 2010)

Politika soudržnosti EU, tedy politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU, je politikou zaměřenou na snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje různých regionů a na posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. (dotaceeu.cz, ©2023)

Legislativu pro integrovanou regionální politiku vytvořil v roce 1986 Jednotný evropský akt (JEA). Po přijetí tohoto aktu se politika soudržnosti rozvíjela, a to ve vztahu k jednotnému vnitřnímu trhu a směřování na podporu méně rozvinutých oblastí. Nové nástroje zavedla Maastrichtská smlouva od 1. listopadu 1993. (euroskop.cz, ©2023)

Politika soudržnosti funguje díky programovému využití strukturálních fondů, kdy nejvýznamnější jsou Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESF) a Fond soudržnosti. (Baun a Marek, 2014)

3.1 Smysl a cíle kohezní politiky EU

Smysl kohezní politiky je vymezený jednoznačně, podpořit vyvážený a harmonický rozvoj, zejména snížením sociálních a ekonomických disparit mezi regiony. Tato politika je zároveň rozvojovou politikou, orientovanou na podporu dlouhodobého udržitelného růstu a prosperity v evropských regionech. (Zahradník, 2017)

Aby byly dosaženy celkové rozvojové cíle, politika se také zaměřuje na naplnění rozvojového potenciálu zaostalých regionů, zvyšování konkurenceschopnosti, posílení a propojení jednotného trhu. (Zahradník, 2017)

3.2 Principy kohezní politiky EU

Aby byla naplněna podstata konceptu hospodářské a sociální soudržnosti, byly díky reformě kohezní politiky koncem 80. let 20. století definovány základní principy. (Hájek a Novosák, 2010)

Základní principy se promítají jak do programové, tak do právní úpravy v celém procesu podpory. Principy kohezní politiky se vytvářely a vyvíjely v průběhu všech vývojových etap, a to od samotného počátku.

Jedním z cílů Společenství se stala hospodářská a sociální soudržnost, kdy byly zavedeny principy politiky soudržnosti, a to princip koncentrace, programování a plánování, partnerství a doplňkovosti a v neposlední řadě princip hodnocení, monitorování a transparentnosti. (Zahradník, 2017)

3.2.1 Princip programování a plánování

Plánování dává časový rozvrh pro alokaci pomoci. Důraz je kladen na komplexní přístup k řešení problémových regionů. (Wokoun, 2006). Jedná se o podporu, která, směřuje ve prospěch zvýšení socioekonomické úrovně a vyspělosti nejméně rozvinutých regionů. Podpora se uskutečňuje na základě integrovaného programového dokumentu v náležitém programovém období, jedná se o střednědobou podporu. Programování funguje ve dvou fázích, kdy nejprve jsou Evropskou komisí vymezeny priority a poté je programování decentralizováno na příslušnou úroveň. (Zahradník, 2017)

3.2.2 Princip partnerství

Zahrnuje aktivní účast Evropské komise a náležitých národních, regionálních a místních orgánů i nevládních účastníků. Mezi tyto partnery patří například příslušné místní a regionální orgány veřejné moci, v oblasti hospodářství to jsou hospodářské komory a odborové svazy, neziskový sektor, subjekty, které zastupují občanskou společnost a další. Zahrnuje spolupráci pro všechny etapy od implementace až po realizaci. Důležitým aspektem je uplatňování zásady subsidiarity na příslušné úrovni, tj. přenesení pravomocí na regionální a místní orgány prostřednictvím procesu administrace strukturálních fondů. Celkovou odpovědnost nesou členské státy, které stanovují kritéria hodnocení a mechanismy řízení programu. (Marek a Kantor, 2009)

3.2.3 Princip koncentrace

Neboli zásada koncentrace úsilí, má za úkol soustředit největší finanční prostředky na prioritní oblasti do regionů s největšími a nejvýznamnějšími problémy. Prostředky jsou využívány na předem definované cíle daného operačního programu. Projekty mají být efektivní a účelné, mají přinést maximální užitek. (Wokoun, 2006)

3.2.4 Princip doplňkovosti

Také nazýván jako princip adicionality stanoví, že peníze vynaložené ze společného rozpočtu EU by měly doplňovat, ale ne nahrazovat jiné veřejné výdaje, tedy že stát by se měl určitou mírou podílet na financování projektů. Zdroje EU jsou poskytovány v oblastech, které jsou pro členské státy, jejich regiony a odvětví primárním přínosem. (Zahradník, 2017) Uplatnění tohoto principu vede k vyšší efektivitě a zodpovědnosti při využívání poskytnutých prostředků. (Hrdý, 2006)

3.2.5 Princip hodnocení, monitorování a transparentnosti

Cílem je pomoci zajistit, aby byly zdroje EU využívány co nejefektivněji a aby bylo možné prokázat jejich účinnost. Efektivita je průběžně sledována a vyhodnocována třemi způsoby a to: předběžné hodnocení (ex ante), střednědobé hodnocení (interim) a následné hodnocení (ex post). (Marek a Kantor, 2009)

4 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2021–2027

Evropská komise schválila Dohodu o partnerství, která oficiálně zahajuje využívání Evropských fondů pro programové období 2021–2027. Dohoda o partnerství je rámcovým dokumentem, který stanovuje podmínky pro čerpání prostředků z evropských fondů. Definuje strategické a investiční priority, o kterých rozhoduje každý členský stát, dále představuje operační programy, ze kterých je možné čerpat a stanovuje finanční přiděly na jeden rok pro každý program.

Na období 2021–2027 Evropská komise deklaruje, že chce modernizovat politiku soudržnosti, s cílem hospodářského růstu a sociálního sblížení, chce pomoci regionům, a i nadále chce snižovat rozdíly. Hlavní cíl je politiku modernizovat, zjednodušit a připravit nové výzvy. (euroskop.cz, ©2023)

4.1 Nástroje kohezní politiky EU v období 2021–2027

V červnu 2021 schválila Evropská unie řadu dokumentů nezbytných pro fungování nového programového období 2021-2027. Patří mezi ně nařízení o společných ustanoveních (tzv. obecné nařízení), které stanoví pravidla pro využívání evropských fondů politiky soudržnosti v českých národních programech.

Fondy Evropské unie vyplývají z celoevropského rozpočtu, fondy jsou nástroji politiky soudržnosti. Peníze z fondů EU jsou vynakládány v průběhu několika let a na základě jasných cílů a priorit. Z jednoho fondu lze financovat několik operačních programů. (mmr.cz, 2023)

Nástroje tvoří těchto 5 fondů:

EFRR: Evropský fond pro regionální rozvoj

Tento fond je jedním z nejdůležitějších finančních nástrojů politiky soudržnosti EU. Jeho cílem je pomoci snížit rozdíly v úrovních rozvoje v celé Evropě a zlepšit životní podmínky v nejhudších regionech. Zvláštní pozornost je věnována oblastem, které byly dlouhodobě znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami.

EFRR má za úkol pomáhat odstraňovat regionální rozdíly a dosahuje toho podporou: rozvoje a strukturálních změn regionů, kde zaostává jejich rozvoj a přeměnou upadajících průmyslových regionů.

Fond má dva hlavní cíle:

- Investovat do růstu regionálních ekonomik a posílení jejich pracovních příležitostí
- Evropskou územní spolupráci – zaměřující se na posílení přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce v rámci EU. (europarl.europa.eu, 2022)

Fondu bylo přiděleno přibližně 200,36 mld. EUR, z toho ČR náleží 10,3 mld. EUR

ESF+: Evropský sociální fond Plus

Je to hlavní nástroj EU pro investice do lidského kapitálu. Výrazně přispívá k politikám EU v oblastech zaměstnanosti, sociálních věcí, vzdělávání a dovedností. ESF+ je jedním z klíčových nástrojů pro zotavení EU po koronavirové pandemii. Pokračuje také v podpoře hospodářské, územní a sociální soudržnosti.

ESF+ spojuje čtyři nástroje financování, které byly v předchozím programovém období samostatné. Je to Evropský sociální fond (ESF), Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD), Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí a program Evropské unie pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI)

Rozpočet ESF+ je ve výši 99,3 mld. EUR, přičemž ČR jsou určeny 2,4 mld. EUR. (ec.europa.eu, 2022)

FS: Fond soudržnosti

Fond soudržnosti uděluje finanční prostředky na projekty, které jsou realizovány v oblasti životního prostředí. Byl založený za účelem posílit hospodářskou, sociální a územní soudržnost EU. V tomto programovém období má podpořit:

- investice do životního prostředí včetně oblastí, které souvisí s udržitelným rozvojem a energetikou,
- transevropské sítě v oblasti dopravní infrastruktury (TEN-T),
- technickou pomoc.

Tento fond není určen pro všechny členské státy, ale pouze pro státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU.

Finanční prostředky fondů jsou 42,6 mld. EUR, určené finanční prostředky pro ČR jsou 6,6 mld. ČR. (europarl.europa.eu, 2022)

FST: Fond pro spravedlivou transformaci

Je nový finanční nástroj v rámci politiky soudržnosti na podporu regionů, které čelí vážným socioekonomickým problémům v důsledku přechodu na klimatickou neutralitu. Fond by měl zabránit prohlubování nerovností mezi regiony. Podporuje investice do oblastí, digitální konektivity, technologie čisté energie, snižování emisí, regenerace průmyslových areálů, rekvalifikace pracovníků a technická pomoc.

Je klíčovým nástrojem v podpoře regionů v procesu transformace na klimatickou neutralitu do roku 2050.

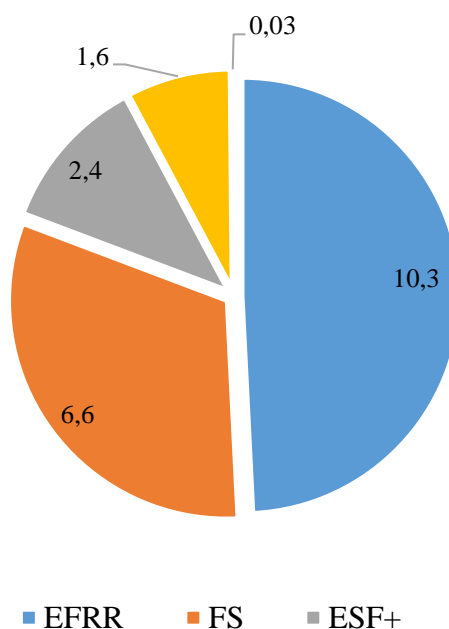
Rozpočet fondu je 17,5 mld. EUR, pro ČR 1,6 mld. EUR. (europarl.europa.eu, 2022)

ENRF: Evropský námořní a rybářský a akvakulturní fond

Tento fond představuje program financování na podporu rybolovu, vnitrozemského rybolovu, akvakulturu a námořní odvětví. Fond podporuje udržitelný rozvoj rybolovu a akvakultury, ochranu mořského prostředí a stimulaci růstu a zaměstnanosti v pobřežních komunitách.

Rozpočet je navržen ve výši 6,14 mld. EUR, pro ČR 0,03 mld. EUR. (consilium.europa.eu)

Podíl alokací fondů EU pro ČR v období 2021 - 2027
(mld. EUR)

Graf 1 Podíl alokací fondů EU pro ČR v období 2021–2027 (mld. EUR)

(Zdroj: dotaceeu.cz, © 2023, vlastní zpracování)

4.2 Cíle kohezní politiky v období 2021–2027

V programovém období 2021–2027 bude politika soudržnosti podporovat investice do chytřejší, zelenější, propojenější a sociálněji Evropy, která je blíž svým občanům. (dotaceeu.cz, ©2023)

Cíl 1 – Inteligentnější Evropa

První cíl má podporovat výzkum a vývoj inovací a zavádění pokročilých technologií. Má zajistit rozvoj digitalizace a internetu pro občany, podniky a veřejné orgány. Dále má zajistit ekonomickou transformaci a podporu malých a středních podniků. Hlavními výsledky jsou zvýšení počtu inovujících podniků, inovativní produkty a služby, zvýšení míry digitalizace výrobních procesů a zvýšení přínosů umělé inteligence a robotiky. V rámci rozvoje veřejné správy pak digitalizace služeb a zvýšení kybernetické bezpečnosti.

Cíl 2 – Zelenější, bez uhlíková Evropa

Evropa bez uhlíku, díky implementaci Pařížské dohody investic do energetické transformace, obnovitelných zdrojů a boje proti změně klimatu. Tento cíl má snížit emise skleníkových plynů, znečištění životního prostředí a zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie. Má zabezpečit udržitelné zásobování obyvatelstva pitnou vodou, podporovat recyklaci odpadů a v neposlední řadě zvýšit podíl dopravy na alternativní paliva.

Cíl 3 – Propojenější Evropa

Strategické dopravní a digitální sítě pro propojenější Evropu. Tento cíl by měl zlepšit dostupnost regionů, zvýšit udržitelnost, propojenost železniční a silniční sítě TEN-T. Tato síť přispívá ke zvýšení kvality a výkonnosti železniční dopravy.

Cíl 4- Sociálnější Evropa

Více sociální Evropa, která naplňuje evropský pilíř sociálních práv a podporuje kvalitní vzdělání, zaměstnání, dovednosti a sociální začlenění ke zdravotní péči.

Má zajistit zlepšení přístupu k pracovním příležitostem znevýhodněným osobám, zavést flexibilní a alternativní formy práce. V rámci tohoto cíle by se měla prosazovat rovnováha mezi muži a ženami, přizpůsobit práci a osobní život.

Cíl 5 – Evropa bližší občanům

Evropa blíže občanům má podporovat strategii udržitelného a místního rozvoje měst v celé EU. Hlavním výsledkem je snížení disparit a udržitelný rozvoj venkovských oblastí pomocí podpory vzdělávání, sociálních služeb. (compass.eu, 2023)

4.3 Operační programy pro období 2021–2027

Program Doprava

Je řízený Ministerstvem dopravy, určená alokace je 126,8 mld. Kč. Tento program je zaměřen na evropské, celostátní a regionální mobilitu, celostátní silniční mobilitu, která zajišťuje konektivitu k síti TEN-T a v neposlední řadě má podpořit využívání alternativních paliv. Očekávané přínosy programu jsou dobudování a modernizace hlavních železničních tratí, vybudování jak chybějících hlavních částí, tak komplexní silniční sítě, dalším očekávaným přínosem je inteligentnější a propojenější dopravní systémy a také Snížení dopadu dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví. Oprávněnými žadateli v tomto

programu mohou být provozovatelé dobíjecích stanic, správa železnic, ředitelství silnic a dálnic a vlastníci dopravní infrastruktury. (dotaceeu.cz, ©2023)

Integrovaný regionální operační program

Řídícím orgánem je Ministerstvem pro místní rozvoj, stanovená alokace je 117,6 mld. Kč. Program je zaměřen na zlepšení infrastruktury, vyrovnaný rozvoj území v regionech soudržnosti, zkvalitnění veřejné správy a veřejných služeb, ochranu obyvatelstva a podporu udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech. Očekávanými přínosy programu jsou využívání přínosů digitalizace pro podniky, občany i veřejné orgány, dostupná, efektivní a šetrná doprava k životnímu prostředí, soudržná a konkurenceschopná společnost, zabezpečení dostatečné občanské vybavenosti včetně přístupu ke zdravotní péči. V tomto programu je celá řada oprávněných žadatelů, mohou to například být kraje, obce i dobrovolné svazky, obcí organizace, které jsou zřizovány již zmíněnými orgány, dále pak provozovatelé drážní dopravy, školské právnické osoby, hasičské záchranné sbory krajů, zdravotnické záchranné služby a další. (dotaceeu.cz, ©2023)

Program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost

Je řízen Ministerstvem průmyslu a obchodu. Přidělená alokace je ve výši 81,5 mld. Kč. Zaměřením programu je spolupráce výzkumných organizací s podnikovou sférou, integrace i zavádění digitálních technologií, růst malých a středních podniků a zvětšení využívání obnovitelných zdrojů. Příklady přínosů programu jsou pak podpora inovací, nárůst digitálního propojení, efektivní nakládání se zdroji a zlepšení konkurenceschopnosti MSP v rámci Průmyslu 4.0. Oprávněnými žadateli mohou být již zmíněné malé a střední podniky, velké podniky, organizace zaměřené na výzkum a šíření znalostí, obce, kraje i státní podniky či organizační složky státu. (dotaceeu.cz, ©2023)

Program Jan Amos Komenský

Řídícím orgánem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, určená alokace finančních prostředků je 66,3 mld. Kč.

Program je zaměřen na posílení výzkumných a inovačních kapacit, kvalitní vzdělávání, získávání zásadních kompetencí a podporuje celoživotní vzdělávání. Očekávanými přínosy tohoto programu je modernizace jak obsahů, tak metod vzdělávání, zvýšení atraktivity učitelství, zlepšení konkurenceschopnosti v oblasti výzkumu a vývoje. Žadatelé, kteří jsou

oprávněni žádat z vybraného programu jsou především mateřské, základní, střední a vysoké školy, střediska volného času a také výzkumné organizace. (dotaceeu.cz, ©2023)

Program Životní prostředí

Je řízen Ministerstvem životního prostředí, přidělená alokace pro programové období je 62,1 mld. Kč. Zaměřením programu je především ochrana a péče o přírodu a krajinu, s tím spojené zlepšení kvality ovzduší a vodního hospodářství, dále pak otázka sucha, povodňová prevence a také řešení opatření proti sesuvům půdy. Přínosy by se pak měly týkat snížení konečné spotřeby energie a emisí skleníkových plynů, zvýšit by se také měl podíl energie z obnovitelných zdrojů a v neposlední řadě recyklace 90 % plastových výrobků. Oprávněnými žadateli jsou obce, kraje, státní podniky i organizace, příspěvkové organizace, vysoké školy a školská zařízení či podnikající fyzické osoby a podnikatelské subjekty. (dotaceeu.cz, ©2023)

Program Spravedlivá transformace

Ministerstvo životního prostředí je řídicím orgánem, přidělenou alokací je 42,7 mld. Kč. Program se zaměřuje na snižování negativních dopadů odklonu od uhlí. Přínosem má být zajištění dostatečných míst pro pracovníky, kteří odchází z uhelného průmyslu a obnova krajiny, která je postižená těžbou uhlí. Žadateli pak mohou být obce i kraje, malé i velké podniky a výzkumné instituce. (dotaceeu.cz, ©2023)

Program Zaměstnanost +

Řídicím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí, stanovená alokace tohoto programu je 38 mld. Kč. Program je zaměřen na pomoc znevýhodněným skupinám při vstupu na trh, podporování schopností pracovníků přizpůsobit se změnám trhu práce, podporu socioekonomické integrace nejchudších osob a zkvalitnění přístupu ke zdravotním a sociálním službám. Očekávanými přínosy je pak zvýšení zaměstnanosti znevýhodněných skupin, podpora flexibilních forem práce, vybudování a fungování kvalitních a dostupných zařízení péče o děti a podpora poskytování sociálních služeb. Žadatelé, kteří jsou oprávněni žádat o podporu z programu jsou profesní sdružení, zaměstnavatelé, kraje, obce, svazky obcí, poradenské a vzdělávací instituce a poskytovatelé zdravotních a sociálních služeb. (dotaceeu.cz, ©2023)

Program Technická pomoc

Program je řízen Ministerstvem pro místní rozvoj, určenou alokací je 5,7 mld. Kč. Program se zaměřuje na zvýšení odborných znalostí všech úrovní správy, zajištění administrativních kapacit a jednotný monitorovací systém. Přínosy, které se očekávají jsou informační podpora žadatelům a příjemcům, stabilní administrativní kapacity regionálních partnerů a zlepšení fungování implementační struktury. Oprávněnými žadateli jsou organizační složky státu a příspěvkové organizace, MAS. (dotaceeu.cz, ©2023)

Program Rybářství

Řídícím orgánem je Ministerstvo zemědělství, kdy přidělená alokace je 0,78 mld. Kč. Zaměření programu je podpora udržitelného rybolovu, udržení vodních biologických zdrojů a diverzifikace akvakultury. Přínosy by pak měl být rozvoj trhu rybích produktů, zvětšení konkurenceschopnosti podniků s akvakulturou. Oprávněnými žadateli je Ústav zemědělské ekonomiky a informací, výzkumné organizace, svazy rybářů a zpracovatelé ryb. (dotaceeu.cz, ©2023)

Programy v oblasti vnitřních věcí

V oblasti vnitřních věcí, najdeme 3 programy, ze kterých lze čerpat finanční příspěvky. Tyto příspěvky jsou poskytovány fondy EU na posílení prostoru svobody, bezpečnosti, práva a spravedlnosti i zajištění migrační politiky. Řídícím orgánem těchto operačních programů v ČR je Ministerstvo vnitra.

Program Azylového, migračního a integračního fondu

Program je zaměřen na podporu integrace příslušníků třetích zemí, boj proti migraci a posilování rozvoje azylové politiky. Příklady žadatelů jsou organizační složky státu, územní samosprávné celky a mezinárodní organizace. Podporovanými oblastmi jsou služby příslušníkům třetích zemí v podobě výuky českého jazyka, rozvoj politik, které podporují legální migraci, zlepšení infrastruktury pro přijímání státních příslušníků. Přidělená alokace je 69,9 mil. EUR. (mmr.cz, 2023)

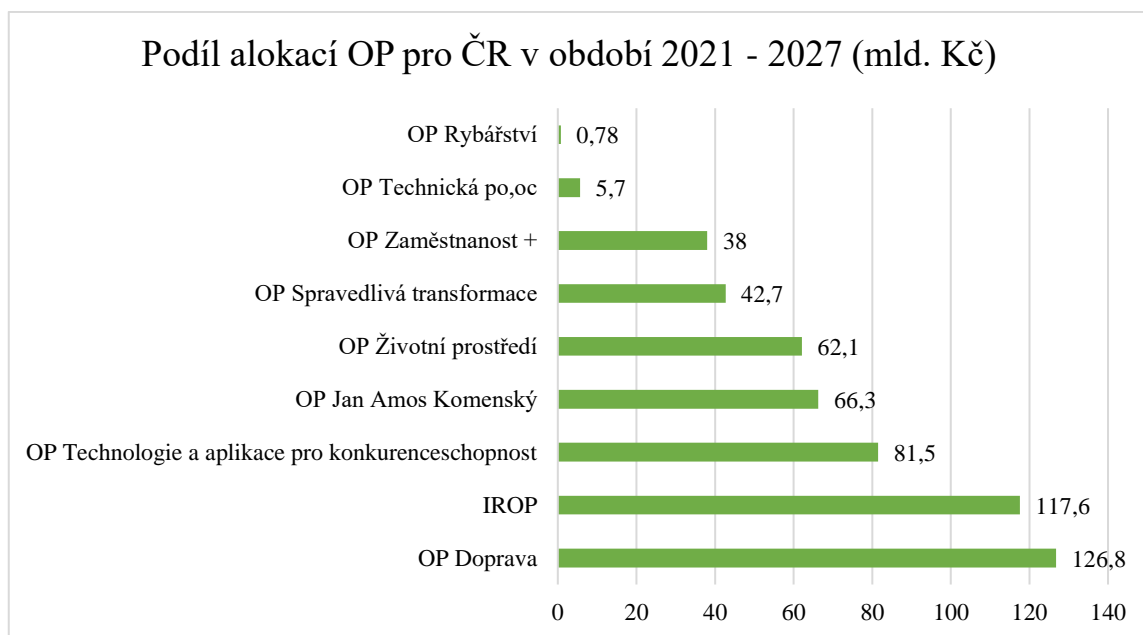
Program Fondu pro vnitřní bezpečnost

Zaměřením programu je podpora boje proti závažné a organizované trestné činnosti a vylepšení přeshraniční spolupráce bezpečnostních sborů a výměny informací mezi příslušnými orgány. Žadateli mohou být bezpečnostní sbory, organizační složky státu a vysoké školy. Oblasti, které mají být podporovány, jsou stáže a vysílání příslušníků sborů

do zahraničí, školicí a vzdělávací aktivity pro tyto sbory a pořizování nebo zlepšování nástrojů pro efektivní boj s trestnou činností. Určenou alokací je 34,9 mil. EUR. (mmr.cz, 2023)

Program Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky

Program se zaměřuje na podporu evropské integrované správy hranic a společné vízové politiky. Příkladem žadatelů jsou bezpečnostní sbory a organizační složky státu. Je možné financovat opatření zařízení, které slouží k odhalování padělaných dokumentů, obměna techniky biometrické automatizace, při kontrolách na letištích a podpora IT systémů. Stanovenou alokací je 29,2 mil. EUR. (mmr.cz, 2023)

Graf 2 Podíl alokací OP pro ČR v období 2021 – 2027 (mld. Kč)

(Zdroj: mmr.cz, 2023, vlastní zpracování)

5 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020

Kohezní politika v tomto programovém období cílí na nejméně rozvinuté regiony a klade důraz na výkonnost, úspornost a efektivitu. Oproti předchozím programovým obdobím je silnější vazba mezi kohezní politikou a Strategii Evropa 2020. (Zahradník, 2017)

5.1 Nástroje

Prostředky v programovém období 2014–2020 jsou rozdělovány prostřednictvím Evropských strukturálních a investičních fondů. V ČR je hlavních 5 fondů.

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

Tento fond je stejný jako v programovém období 2021–2027. Určenou alokací pro ČR byla alokace 6,25 mld. EUR. Cílem fondu je posílit regionální hospodářskou a sociální soudržnost, a to díky investicím do sektorů, které podporují zlepšení konkurenceschopnosti a vytváření nových pracovních míst. Z tohoto fondu jsou také financovány projekty přeshraniční spolupráce. (commission.europa.eu, 2015)

Evropský sociální fond (ESF)

Je fondem, který investuje do lidí a má za úkol zlepšit příležitosti ke vzdělání a zaměstnání. Pomáhá také znevýhodněným osobám a osobám ohrožených chudobou.

Alokace pro ČR 3,43 mld. EUR. (commission.europa.eu, 2015)

Fond soudržnosti (FS)

Stanovená alokace pro ČR 6,26 mld. EUR.

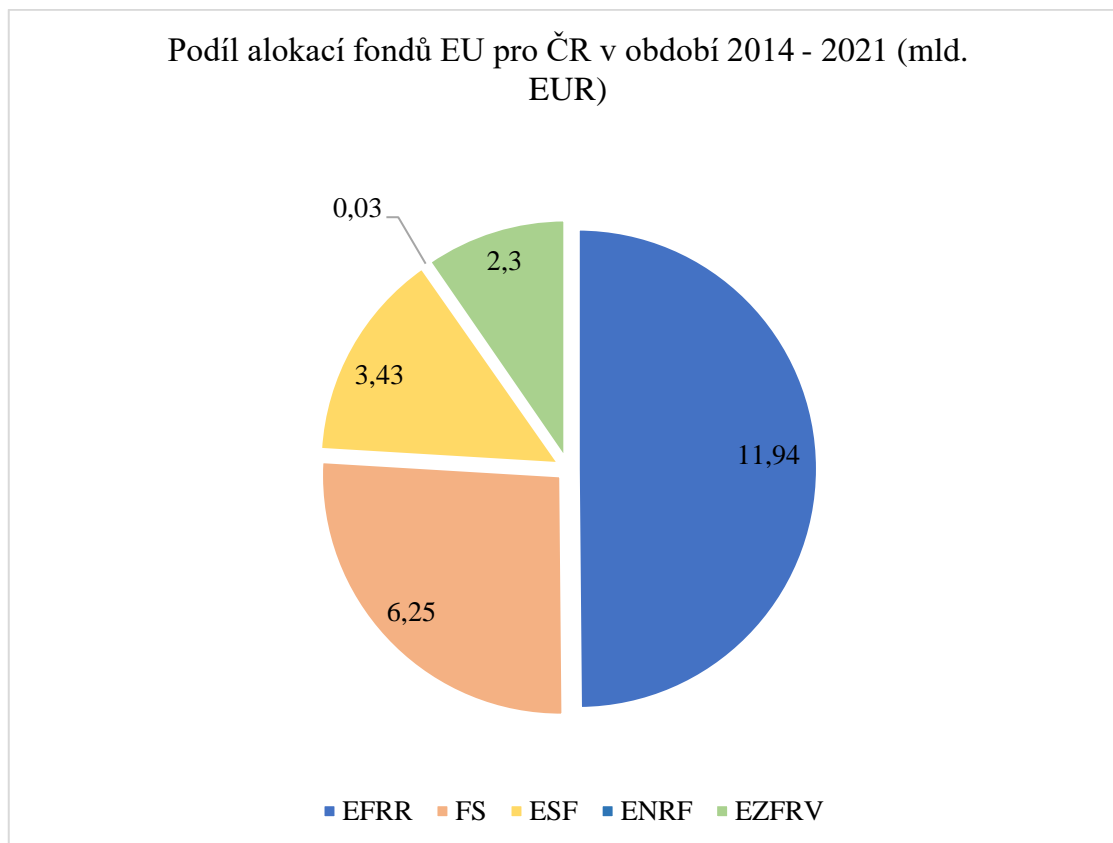
Investice z fondu soudržnosti podporují udržitelný rozvoj a zelený růst. (commission.europa.eu, 2015)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV)

Fond, který v období 2021–2027 již nenajdeme. Cílem fondu bylo zlepšit konkurenceschopnost v odvětvích zemědělství, lesnictví, životní prostředí a také zlepšení stavu krajiny, kvality života na venkově. Alokace byla 2,31 mld. EUR. (commission.europa.eu, 2015)

Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)

Tento fond v období 2021–2027 má změněný název na Evropský námořní a rybářský a akvakulturní fond. Pomáhá plnit cíle reformy o společné rybářské politiky a rybářům pomáhá při přecházení k udržitelnému rybolovu. (dotaceeu.cz, 2015)

Graf 3 Podíl alokací fondů EU pro ČR v období 2014 – 2021 v mld. EUR
(Zdroj: dotaceeu.cz, 2023, vlastní zpracování)

5.2 Cíle

Aby byly dosaženy rozvojové cíle, kohezní politika se zaměřuje na tři klíčové územní oblasti, aby byly maximalizovány přínosy z evropské integrace, oblastmi jsou:

- Naplňování rozvojového potenciálu regionů, které zaostávají
- Zajistit zvyšování konkurenceschopnosti a zaměstnanosti v rámci „nízkouhlíkové“ ekonomiky na regionální úrovni
- Odstranění přeshraničních bariér a překážek integrace

Cíle Kohezní politiky EU jsou vytyčené, legitimní a korektní, avšak jejich podoba musí být objasněna v kontextu výzev. (Zahradník, 2017)

Evropská komise stanovila jasnější a měřitelné cíle, které umožňují větší míru odpovědnosti.

Pro programové období bylo stanoveno 11 tematických cílů:

1. Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací.
2. Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, zvýšení jejich kvality.
3. Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství a odvětví rybářství a akvakultury.
4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství.
5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence a řízení rizik.
6. Zachování a ochrana životního prostředí a podpora efektivního využívání zdrojů.
7. Podpora udržitelné dopravy a zlepšování síťových infrastruktur.
8. Podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil.
9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci.
10. Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení.
11. Zvyšování efektivity veřejné správy. (Zahradník, 2017)

Z fondu EFRR budou podporovány všechny cíle, avšak cíle 1–4 představují hlavní investiční priority. Pro ESF jsou hlavními prioritami cíle 8–11, tento fond také podporuje cíle 1–4. Zaměřením fondu soudržnosti jsou cíle 4–7 a cíl 11. (dotaceu.cz, 2015)

5.3 Operační programy v období 2014–2020

V programovém období 2014–2020 je většina operačních programů stejná jako v programovém období 2021–2027. Avšak najdou se i programy, které už v období

2021–2027 nenajdeme nebo naopak najdeme právě jen tam.

Operační programy, které zůstaly stejné, jsou:

Operační program Zaměstnanost

Operační program Doprava

Operační program Životní prostředíIntegrovaný regionální operační programOperační program Technická pomocOperační program Rybářství.

Operační programy, které byly v minulém programovém období a nyní už nejsou:

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

Řídícím orgánem je Ministerstvem průmyslu a obchodu. Přidělenou alokací je 4,3 mld. EUR. Program se zaměřuje na to, aby byla ekonomika konkurenceschopná a založená na znalostech a inovacích, na schopnost firem se prosazovat na světových trzích a na vytvoření dlouhodobých nových pracovních míst. Přínosy pak má být vytvoření nových pracovních míst v malých a středních firmách, snížení emisí skleníkových plynů, využití inovativních nízkouhlíkových technologií. Žadatelé mohou být podnikatelské subjekty, orgány státní správy i samosprávy či výzkumné organizace. (dotaceeu.cz, 2023)

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Program je řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, stanovená alokace je 2,7 mld. EUR. Zaměřením programu je rozvoj lidských zdrojů především v oblasti výzkumu a vývoje, dále udržitelný rozvoj sociálně soudržné společnosti a změny systému pro zkvalitnění vzdělávacího systému v ČR. Přínosy, které se očekávají od programu, jsou rovnost a kvalita ve vzdělávání, posílení kapacit pro kvalitní výzkum, rozvoj kompetencí pro trh práce a snížení rizika neúspěchu mladých lidí ve vzdělávání. Příklady žadatelů jsou výzkumné organizace, školy a školská zařízení, orgány státní správy či soukromé podniky. (dotaceeu.cz, 2023)

Operační program Praha - pól růstu ČR

Řídícím orgánem je Magistrát hlavního města Prahy, alokace je stanovena na 0,2 mld. EUR. Program se zaměřuje na podporu Prahy jako hlavního inovačního centra pro ČR, má zajistit efektivní hospodaření se všemi zdroji a má podpořit sociální služby a vzdělávání včetně rovných příležitostí. Očekávají se přínosy týkající se využití lidského a inovačního potenciálu, podpory malých a středních podniků a energetických úspor.

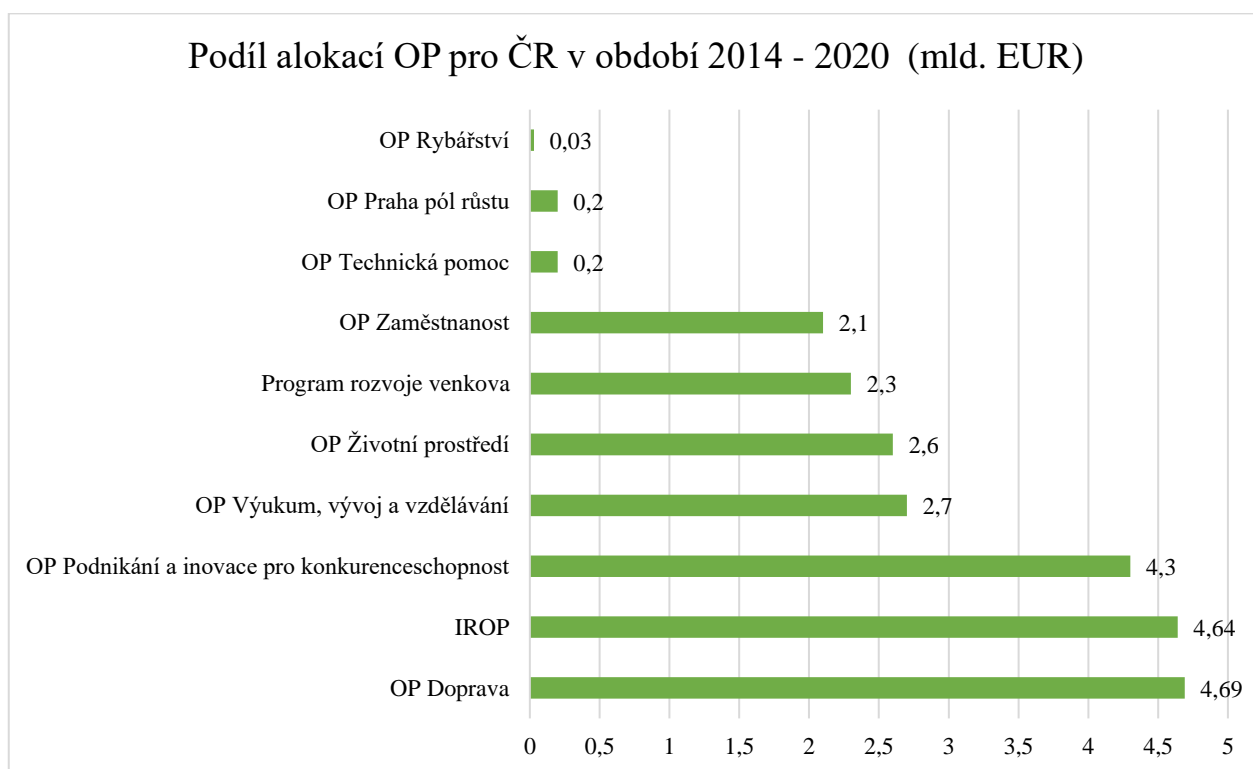
Žadatelem je pak hl. m. Praha a její městské části, dále organizace, které jsou zřízené Prahou, výzkumné organizace nebo dopravní podnik. (dotaceeu.cz, 2023)

Program rozvoje venkova

Je řízen Ministerstvem zemědělství, alokace je 2,3 mld. EUR. Zaměřením programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystému, které jsou závislé na zemědělství, dále investice pro lepší konkurenceschopnost, inovace zemědělských podniků a zvětšení hospodářského rozvoje v oblastech venkova. Přínosy pak mají být kvalitní zemědělské produkty, nová pracovní místa na venkově, modernizace potravinářských podniků, a především posílení českého zemědělství na evropském a světovém trhu. Žadatelé mohou být zemědělství podnikatelé, FO i PO, Státní pozemkový fond, výrobci potravin či krmiv. (mmr.cz, 2023)

Novými operačními programy pak jsou:

Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost a spravedlivá transformace. (mmr.cz, 2023)

Graf 4 Podíl alokací OP pro ČR v období 2014–2020 (mld. EUR)

(Zdroj: dotaceu.cz, © 2023, vlastní zpracování)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 MIKROREGION SLUŠOVICKO

Mikroregion Slušovicko je dobrovolný svazek dvanácti obcí, který byl ustanoven Zakladatelskou smlouvou 19. října 2006. Tato smlouva byla uzavřena mezi obcemi Slušovice, Hvozdná, Podkopná Lhota, Veselá, Neubuz, Trnava, Březová, Všemina a Dešná. Zřizovací listinou 27. října 2006 byl svazek zaregistrován u Krajského úřadu Zlínského kraje, a to pod názvem Dobrovolný svazek obcí – Mikroregion Slušovicko. Dne 7. března 2007 byly k svazku připojeny obce Ostrata a Hrobice.

Mikroregion se rozprostírá na ploše 72,4 km² ve východní části České republiky, v regionu východní Morava a je vzdálen 10 km od krajského města Zlína.

Obrázek 1 Logo mikroregionu Slušovicko

(Zdroj: Mikroregion Slušovicko, © 2023)

6.1 Obce

Mikroregion Slušovicko tvoří tyto obce:

- Slušovice
- Veselá
- Trnava
- Všemina
- Kašava
- Podkopná Lhota
- Ostrata
- Neubuz
- Hrobice
- Dešná
- Březová
- Hvozdná

Obrázek 2 Obce mikroregionu

(Zdroj: Mikroregion Slušovicko, © 2023)

6.2 Orgány mikroregionu

Valná hromada – nejvyšší orgán sdružení a rozhoduje o všech záležitostech svazku. Členy jsou starostové a občané členských obcí, kteří zvolili své zastupitele. Zastupitelstvo volí druhého člena a náhradníky, kteří se účastní jednání valné hromady.

Předseda – zastupuje svazek navenek a je statutárním orgánem svazku. Svolává zasedání valné hromady.

Místopředseda – v době nepřítomnosti zastupuje předsedu.

Pracovní výbor – je tvořen 8 starosty členských obcí a připravuje podklady pro předsedu valné hromady.

6.3 Geografické vymezení

Území se nachází ve východní části České republiky, v regionu východní Moravy. Vizovické vrchy pokrývají většinu území, nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 300–500 m n.m. Nejvyšší vrcholky se nachází na severu v Hostýnských vrchů, nedaleko obce Podkoprná Lhota. V pískovcích se zde vytvořily masivní hřbety, v jílovcích sedla, údolí a kotliny. Území mikroregionu odvodňuje řeka Dřevnice, která je levostranným přítokem řeky Moravy. Na horním toku je vybudována vodní nádrž Slušovice s plochou 77,7 ha a objemem 9,95 mil. m³ vody. Tato nádrž je zásobárnou pitné vody na Zlínsku.

Oblast administrativně spadá pod Zlínský kraj – okres Zlín. Co se týče nižší úrovně do správních obvodů obcí s rozšířenou působností spadá oblast do Zlína a Vizovic. V rámci evropské statistické jednotky patří do NUTS 2 Střední Morava.

Obrázek 3 Mapa mikroregionu Slušovicko
(Zdroj: MAS Vizovicko a Slušovicko, © 2023)

6.4 Přírodní podmínky

Podnebí je středně teplé. Na stepích a loukách karpatského podhůří se vyskytují původní lesy a teplomilná vegetace. V bukových a jedlových lesích se vyskytuje pestrá květena a hojnost bylin. Pro oblast jižně od Hostýnských vrchů jsou charakteristické staré dubohabrové lesy. Intenzivní zemědělská výroba v posledních letech ochudila zdejší faunu a původní lesy byly vysázeny jako smrkové. Lesy jsou domovem ptáků a drobných savců. Ve vyšších polohách lze pozorovat karpatské druhy hmyzu, mloky, horské čolky a ještěrky. Z ptačích druhů se zde vyskytuje holub doupňák, sluka obecná. Ze savců jsou nejhojnější rejsek horský, kuny, jezevci a lišky. Nejvýznamnějším a jediným maloplošným chráněným územím mikroregionu je přírodní rezervace Jalovcová louka, která se nachází západně od obce Trnava. Nachází se zde teplomilné společenstvo původní pastvinné s hojným výskytem jalovců.

6.5 Historie území

Většina obcí vznikla mezi 1. pol. 13. století a koncem 14. století.

Od 2. poloviny 17. století vzniká velkostatkářské hospodaření i panských dvorů a později se začala rozvíjet průmyslová velkovýroba. Na Slušovicku dlouhou dobu převažovala činnost malých řemeslníků a obchodníků. Na venkově převažovalo zemědělství až do druhé světové války. Postupně vznikají školy a kulturní spolky. Po rychlém rozvoji Baťových závodů je Zlín zdrojem pracovních příležitostí pro obyvatele Slušovicka. Rozmach průmyslové výroby

se šíří i zde. Po 2. světové válce, kdy se moci chopili komunisté a zestátnili majetky, tak v 50. letech došlo k založení zemědělských družstev. Od 60. let 20. století se tato družstva začala zabývat i příbuznou nezemědělskou výrobou, což nebývale proslavilo JZD Slušovice. To vedlo k nebývalému rozvoji Slušovic. Družstvo poskytovalo řadu pracovních příležitostí a možnost trvalého bydlení. Rychlý rozvoj místních zemědělských družstev přinesl také novou výstavbu. V období největší slávy místního zemědělského družstva se stavělo sídliště, průmyslová zóna, dostihové závodiště a jeho okolí, fotbalový stadion a čtyřproudá komunikace. Po roce 1989 se zemědělské družstvo rozpadá. Větší výrobní firmy nadále rozvíjí své podnikatelské aktivity v oborech informatiky, dřevozpracující a kovozpracující, obchodní činnosti a další. Město ekonomicky upadlo. V roce 1996 se Slušovice staly městem a jsou nejmladším a nejmenším městem Zlínska.

6.6 Obyvatelstvo

Mikroregion má asi 9 tisíc obyvatel, kdy třetinu tvoří obyvatelé města Slušovice. Populace během 70. a 80. let se ve městě díky rozvoji Agrokombinátu Slušovice a vysoké míře přistěhovalectví zdvojnásobila. I další obce zaznamenaly vyšší populační růst, a to především obce Dešná, Hvozdná a Březová, je to díky zvýšené míře stěhování podpořené novou rodinnou výstavbou. Populačně největšími venkovskými sídly jsou Hvozdná, Trnava a Všemina, všechny s více než tisícem obyvatel. Nejmenší obcí je pak Dešná.

Tabulka 3 Počet obyvatel v obcích mikroregionu

Obec	Počet obyvatel	Ženy	Muži
Březová	509	255	254
Dešná	199	103	96
Hrobice	457	231	226
Hvozdná	1311	643	668
Kašava	936	472	464
Neubuz	456	238	218
Ostrata	422	201	221
Podkopná Lhota	314	137	177
Slušovice	2892	1 457	1435
Trnava	1172	573	599
Veselá	841	417	424
Všemina	1130	577	553

Zdroj: ČSÚ, © 2023, vlastní zpracování

Tabulka 4 Přehled věkové struktury obyvatel obcí mikroregionu

Obec	Věková skupina			Průměrný věk
	0 - 14	15 - 64	65 a více	
Březová	89	327	93	40,9
Dešná	30	142	27	41,6
Hrobice	64	295	98	43,6
Hvozdná	234	831	246	41,8
Kašava	176	599	161	39,9
Neubuz	69	311	76	41,9
Ostrata	72	271	79	42,3
Podkopná Lhota	42	187	85	46,2
Slušovice	438	1 961	493	41,9
Trnava	183	765	224	42,7
Veselá	133	557	151	41,9
Všemina	189	732	209	42,2

Zdroj: ČSÚ, © 2023, vlastní zpracování

6.7 Občanská vybavenost

Občanská vybavenost představuje vybavenost a dostupnost školských, zdravotnických a sociálních zařízení.

Mateřská škola se nachází ve většině obcí a to: Březová, Hrobice, Hvozdná, Slušovice, Trnava, Veselá, Všemina.

Základní školu pak najdeme ve Slušovicích a Trnavě. Základní školy v podobě škol nižšího stupně najdeme ve Hvozdné, Neubuzi, Veselé a Všemíně.

Základní uměleckou školu najdeme pouze ve Slušovicích. Střední odborné školy a střední odborná učiliště se nacházejí v nedalekém Zlíně a Vsetíně. Nejbližší vysoké školy jsou ve Zlíně, Olomouci a Brně.

Zdravotní péče je pro občany mikroregionu dostupná. Ve Slušovicích se nachází zdravotní středisko s dětskými lékaři, praktickými lékaři pro dospělé, zubaři a gynekology. Ve vybraných obcích najdeme detašovaná pracoviště některých lékařů. Na Hrobicích se nachází Ústav sociální péče. Lékárny pak najdeme ve Slušovicích, tak jako veterinární ordinaci.

6.8 Kultura

Mikroregion má bohatý kulturní život. Za zmínku stojí Valašská galerie ve Hvozdné, návštěvníci si zde mohou prohlédnout výstavu medailí a obrazů.

Na Slušovicku se koná také řada kulturních, společenských a sportovních akcí. Dostihy ve Slušovicích, motoristické soutěže, kulturní i sportovní akce, ochotnické divadlo ve Hvozdné. Konají se zde i lidové slavnosti jako je masopust, který se zde nazývá jako fašank či končiny, také košt slivovice, kácení máje a pravidelné akce pořádané pro děti. V každé obci najdeme veřejnou knihovnu.

Mikroregion jako celek pořádá každý rok Adventní jarmark a Společenský ples.

Nejnavštěvovanější místa regionu (ZOO a zámek Lešná, hrad Lukov, zámek Vizovice, lázně Luhačovice a další) jsou sice mimo Mikroregion Slušovicko, ale všude v okolí malebných obcí, najdeme slunná a krásná místa k odpočinku a načerpání energie. (mikroregion-slusovicko.cz, © 2023)

7 HOSPODÁŘSKÁ SITUACE MIKROREGIONU SLUŠOVICKO

V této kapitole bakalářské práce jsem se zaměřila na hospodářskou situaci mikroregionu Slušovicko. Cílem je analyzovat tuto situaci, zobrazit strukturu příjmů a výdajů.

7.1 Hospodaření mikroregionu Slušovicko v letech 2015–2022

Tabulka 5 Příjmy, výdaje a saldo mikroregionu Slušovicko v letech 2015–2022 (tis. Kč)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy	2 366	661	1 304	3 283	1 721	1 394	9 508	1 247
Výdaje	2 359	285	767	3 145	1 746	1 474	9 873	699
Saldo	7	376	537	138	-25	-80	-365	548

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V tabulce 5 můžeme vidět, že celkové příjmy a výdaje kolísají po celé sledované období. Nejvyšší příjmy a zároveň výdaje byly v roce 2021, nejmenší pak v roce 2016. V letech 2019, 2020, a 2021 saldo hospodaření skončilo v záporných číslech. V roce 2021 byly důvodem nejvyššího salda plánované příjmy z vlastní činnosti, které vyplývají z pořádání kulturních akcí, ale vzhledem k pandemii se tyto příjmy neuskutečnily.

7.1.1 Struktura příjmů

Tabulka 6 Struktura příjmů mikroregionu Slušovicko v letech 2015-2022 (tis. Kč)

Druh příjmu	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nedaňové	124	137	130	162	191	55	0	590
Přijaté transfery	2 242	524	1 174	3 120	1 530	1 339	9 508	658

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Největší roli, co se týče příjmů hrají přijaté transfery. Přijaté transfery zahrnují neinvestiční transfery ze státního rozpočtu a přijaté transfery od obcí. Do kategorie přijaté transfery řadíme příjmy z dotací poskytované z operačních programů EU i ze státních rozpočtů a ústředních orgánů státní správy. Největší podíl přijatých transferů byl v roce 2021 a to díky

dotacím z projektů z OP životní prostředí, kdy byly realizovány 2 projekty a také z OP zaměstnanost.

V rámci programového období 2014–2020 byly nejvyšší přijaté transfery v roce 2018, kdy byl realizován projekty Kompostéry do zahrad a vzdělávání v rámci veřejné správy. Nedaňové příjmy představují příjmy z vlastní činnosti, kde můžeme zařadit poskytování služeb, prodej zboží a pronájem nemovitých věcí. Nejvyšší nedaňové příjmy byly v roce 2022.

7.1.2 Struktura výdajů

Tabulka 7 Struktura výdajů mikroregionu Slušovicko v letech 2015-2022 (tis. Kč)

Druh výdaje	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Běžné	1 644	285	767	2 603	1 746	1 474	8 786	699
Kapitálové	714	0	0	542	0	0	1 088	0

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Tabulka znázorňuje strukturu výdajů za sledované období 2015–2022. Můžeme zde vidět, že největšími běžnými i kapitálovými výdaji byly výdaje v roce 2021. Kapitálový výdaj v tomto roce představoval pořízení stroje, největší položkou v běžných výdajích, oproti ostatním letům, byl drobný dlouhodobý hmotný majetek. Běžné výdaje jsou v každém roce jiné, a tak lze konstatovat, že jsou kolísavé. Kapitálové výdaje představují investiční nákupy a případně mikroregionu všechny tyto výdaje představují nákup strojů. Kapitálové výdaje najdeme pouze ve 3 letech, a to v roce 2015, 2018 a 2021. Nejmenší výdaje byly v roce 2016.

8 KOMPARATIVNÍ ANALÝZA ČERPÁNÍ DOTACÍ Z EU MIKROREGINŮ V OKRESE ZLÍN

V rámci analýzy jsem si vybrala mikroregiony v okrese Zlín, které budu porovnávat z hlediska čerpání dotací z EU. Nejdříve bych představila jednotlivé mikroregiony a poté v tabulce znázorním počty projektů. Vycházela jsem z databáze projektů DotaceEU.cz a z jednotlivých stránek mikroregionů.

Mikroregion Jižní Valašsko

Brumov-Bylnice
Drnovice
Haluzice
Jestřábí
Křekov
Loučka
Návojná
Nedašov
Nedašova Lhota
Petrůvka
Poteč
Rokytnice
Šanov
Štítná nad Vláří-Popov
Študlov
Tichov
Újezd
Valašské Klobouky
Valašské Příkazy
Vlachova Lhota
Vlachovice
Vysoké Pole

Mikroregion Ploština

Drnovice
Haluzice
Křekov
Loučka
Tichov
Újezd
Valašské Klobouky
Vlachova Lhota
Vlachovice
Vysoké Pole

Mikroregion Jižní Haná

Hulín
Kvasice
Tlumačov
Chropyně

Mikroregion Luhačovské Zálesí

Biskupice
Bohuslavice nad Vláří
Bohuslavice u Zlína
Březnice
Březůvky
Dobrkovice
Dolní Lhota
Doubravy
Horní Lhota
Hřivínův Újezd
Kaňovice
Kelníky
Ludkovice
Luhačovice
Petrůvka
Podhradí
Pozlovice
Provodov
Rudimov
Sehradice
Slavičín
Slopné
Velký Ořechov
Želechovice nad Dřevnicí

Dobrovolný svazek obcí DKV

Držková
Kašava
Vlčková

Lukovské podhradí	Mikroregion Vizovicko
Kašava	Bratřejov,
Lukov	Jasenná,
Lukoveček	Lhotsko,
Fryšták	Lutonina,
Držková	Ublo,
	Vizovice,
	Zádveřice-Raková

Mikroregion Jižní Valašsko se v roce 2018 přejmenoval na Valašské Klobucko.

Mikroregion Ploština vznikl jako volný svazek obcí vyčleněním z mikroregionu Jižní Valašsko.

V následující tabulce je vyjádřen počet projektů jednotlivých mikroregionů.

Tabulka 8 Přehled realizovaných projektů mikroregionů v okrese Zlín

Mikroregion	Počet projektů
Slušovicko	6
Valašské Klobucko	3
Ploština	2
Jižní Haná	1
Luhačovské Zálesí	15
Vizovicko	1
DKV	3
Lukovské Podhradí	0

Zdroj: dotaceu.cz, © 2023, vlastní zpracování

Nejvíce projektů realizoval mikroregion Luhačovské Zálesí, nejméně pak mikroregion Jižní Haná a Vizovicko, které realizovali jeden projekt a poté, Lukovské Podhradí, které nerealizovalo žádný projekt. V rámci zhodnocení mikroregionu Slušovicko, je tento mikroregion druhý v pořadí, a tak se dá říct, že v rámci srovnání patří mezi aktivní příjemce dotací.

Většina mikroregionů má docela nízký počet realizovaných projektů.

Tabulka 9 Srovnání počtu projektů v programových obdobích

Programové období	Slušovicko	Valašské Klobucko	Ploština	Jižná Haná	Luhačovské Zálesí	Vizovicko	DKV
2007–2013	1	3	1	0	5	0	1
2014–2020	5	0	1	1	10	1	2
Celkem	6	3	2	1	15	1	3

Zdroj dotaceu.cz, © 2023, vlastní zpracování

Tabulka 9 znázorňuje počet projektů realizovaných v jednotlivých programových obdobích, tedy v programovém období 2007–2013 a 2014–2020. Nejvíce projektů realizovalo Luhačovské Zálesí v programovém období 2014–2020, v předchozím programovém období to bylo o třetinu projektů méně. Všechny mikroregiony čerpaly více prostředků v programovém období 2014–2020, až na mikroregion Valašské Klobucko, který v předchozím období realizoval 3 projekty a následujícím období ani jeden projekt. A mikroregion Ploština, má v obou obdobích stejný počet projektů. Mikroregiony Jižní Haná a Vizovicko, realizovali pouze 1 projekt a to v období 2014 – 2020.

Mikroregion Slušovicko je opět na druhém místě v rámci počtu realizovaných projektů v období 2014–2020. V rámci srovnání je jeho postavení dobré a patří tak mezi příjemce s větším počtem projektů oproti ostatním mikroregionům. To se však nedá říct o období 2007–2013, kdy patřil mezi mikroregiony, které čerpaly nejméně.

Tabulka 10 Srovnání projektů z jednotlivých operačních programů

Operační program	Slušovicko	Valašské Klobucko	Ploština	Jižná Haná	Luhačovské Zálesí	Vizovicko	DKV
Životní prostředí	4	1	2	0	8	1	3
Zaměstnanost	2	2	0	1	0	0	0
IROP	0	0	0	0	4	0	0
Výzkum, vývoj a vzdělávání	0	0	0	0	3	0	0
Celkem	6	3	2	1	15	1	3

Zdroj: dotaceu.cz, © 2023, vlastní zpracování

V tabulce 10 můžeme vidět z jakých operačních programů byly čerpány dotace jednotlivých mikroregionů. Nejvíce prostředků šlo z operačního programu životní prostředí, ze kterého mikroregiony nejčastěji financovali nákup kompostérů a separaci odpadů. Nejvíce projektů z OP životní prostředí má Luhačovské Zálesí, druhý nejvyšší počet má Slušovicko. Naopak nejmenší počet má Valašské Klobucko a Vizovicko s jedním projektem. Mikroregion Jižní Haná nemá žádné projekty financované z OP životní prostředí, jediný projekt, který mikroregion realizoval, byl financován z OP zaměstnanost.

Operační program zaměstnanost je druhým programem, ze kterého je financováno nejvíce projektů. Slušovicko v rámci tohoto programu realizovalo 2 projekty, stejně jako Valašské Klobucko. Mikroregion Luhačovské Zálesí, které má největší počet realizovaných projektů v OP zaměstnanost nerealizovalo žádný projekt.

Dalším operačním programem, ze kterého byla čerpána poměrně větší část, je program IROP. Z IROP však čerpal pouze 1 ze 7 mikroregionů, a to mikroregion Luhačovské Zálesí se čtyřmi projekty. Dalším programem, ze kterého čerpal pouze mikroregion Luhačovské Zálesí, je OP Výzkum, vývoj a vzdělávání, kdy byly realizovány tři projekty.

Z tabulky vyplývá, že nejvíce využívaným operačním programem je životní prostředí, ze kterého čerpala většina mikroregionů až na Jižní Hanou. Z dalších operačních programů, které mikroregiony využívají je OP Zaměstnanost a IROP, zde ale vidíme, že OP Zaměstnanost využívalo více mikroregionů a to 3 a IROP využil pouze 1 mikroregiony.

OP Výzkum, vývoj a vzdělávání využil pouze mikroregion Luhačovské Zálesí, které má celkově největší počet projektů.

9 SROVNÁVACÍ ANALÝZA REALIZOVANÝCH PROJEKTŮ VYBRANÝCH MIKROREGIONŮ

V této kapitole jsou představeny a srovnány jednotlivé projekty mikroregionů, které využili dotační podpory od EU. Analýza slouží k porovnání počtu projektů mikroregionu Slušovicko s vybranými mikroregiony v okrese Zlín. Při analýze jsem vycházela z databáze projektů na portálu DotaceEU.cz a zaměřila jsem se na programová období 2007-2013 a 2014-2020. Poté jsem dohledala základní informace o jednotlivých projektech.

Podrobně budou popsány vybrané projekty, realizované mikroregionem Slušovicko. Ostatní projekty mikroregionů budou pouze představeny. V závěru kapitoly je zobrazena srovnávací tabulka počtu projektů ve vybraných mikroregionech.

9.1 Mikroregion Slušovicko

Mikroregion Slušovicko realizoval celkem 6 projektů financovaných z EU. Projekty lze rozdělit od tří kategorií, dva projekty se týkaly kompostérů, dva doplnění separace odpadů a dva vzdělávání a rozvoj veřejné správy. V rámci projektu Kompostéry do zahrad spolupracoval mikroregion Slušovicko s mikroregionem Vizovicko.

9.1.1 Kompostéry do zahrad

Realizace: 1. 1. 2018 – 31. 5. 2018

Operační program: OP životní prostředí

Výše dotace: 1 164 245,00 Kč (85 % celkových výdajů)

Cíl projektu

Cílem projektu je zlepšení separace a následné zpracování biologicky rozložitelných odpadů v 6 obcích jedná se o 5 obcí z Dobrovolného svazku obcí – Mikroregionu Slušovicko a obec Zádveřice-Raková, která spadá do sousedního Mikroregionu Vizovicko. V rámci projektu dojde k nákupu domácích kompostérů a štěpkovače.

Popis projektu:

Předmětem projektu je zlepšení systému třídění a zpracování biologicky rozložitelné složky komunálního odpadu v obcích Dešná, Hvozdná, Veselá, Neubuz, Ostrata a Zádveřice – Raková, pořízením kompostérů a štěpkovače. Kompostéry budou zapůjčeny jednotlivým domácnostem, které tak budou likvidovat biologicky rozložitelnou složku

komunálního odpadu přímo v místě vzniku. Vzniklý kompost bude využíván v jednotlivých domácnostech. Štěpkovač bude využíván obcemi, které jsou do projektu zapojeny a slouží pro zpracování dřevního odpadu. Tímto systémem separace navíc nebudou vznikat žádné náklady na odvoz odpadů a jeho likvidaci.

9.1.2 Kompostéry do zahrad 2

Realizace: 1. 12. 2020 – 31. 7. 2021

Operační program: OP životní prostředí

Výše dotace: 5 126 796,25 Kč (85 % celkových výdajů)

Cíl projektu

Předmětem projektu je zlepšení systému třídění a zpracování biologicky rozložitelné složky komunálního odpadu v 17 obcích – Neubuz, Ostrata, Slušovice, Kašava, Dešná, Hrobice, Březová, Všemina, Podkopná Lhota, Veselá, Vizovice, Jasenná, Bratřejov, Lhotsko, Zádveřice – Raková, Ublo, Lutonina. Kompostéry budou zapůjčeny jednotlivým domácnostem, které tak budou likvidovat biologicky rozložitelnou složku komunálního odpadu, a to přímo v místě vzniku. Touto separací nebudou vznikat žádné náklady na odvoz odpadů a jeho likvidaci. Součástí projektu je také pořízení tří nádob na separaci textilního odpadu, které budou umístěny v obcích Vizovice, Lhotsko a Zádveřice.

Popis projektu

Cílem projektu je zlepšení separace a následné zpracování biologicky rozložitelných odpadů v 17 obcích (10 obcí z Dobrovolného svazku obcí – Mikroregionu Slušovicko a 7 obcí ze sousedního Mikroregionu Vizovicko) prostřednictvím nákupu domácích kompostérů. Projekt je také zaměřen na předcházení vzniku textilního a oděvního odpadu, a to prostřednictvím pořízení nádob na sběr textilu.

9.1.3 Doplnění sběru separovaných odpadů v obcích Mikroregionu Slušovicko – II. etapa

Realizace: 5. 1. 2021 – 5. 7. 2021

Operační program: OP životní prostředí

Výše dotace: 2 152 527,08 Kč (85 % celkových výdajů)

Cíl projektu

Cílem projektu je oddělit z komunálního odpadu separovatelné odpady a biologicky rozložitelné odpady, zvýšit podíl materiálového využití odpadů, snížit množství odpadů ukládaných na skládku a také snížit finanční náklady do záměru zapojených obcí spojené s likvidací odpadů, které jsou na jejich území občany vyprodukovány.

Jedná se již o druhou etapu projektu, první obdobná etapa byla žadatelem realizována v roce 2015.

Popis projektu

Záměrem projektu je zvýšení separovaných odpadů a snížení množství směsného komunálního odpadu, který je produkován na území obcí Mikroregionu Slušovicko, Do realizace se zapojily obce: Březová, Dešná, Hrobice, Kašava, Neubuz, Ostrata, Podkopná Lhota a Všemina.

První etapa byla realizována v programovém období 2007–2013 z operačního programu životní prostředí.

9.1.4 Rozvoj a zkvalitnění veřejné správy v Mikroregionu Slušovicko

Realizace: 1. 9. 2019 – 31. 8. 2021

Operační program: OP Zaměstnanost

Výše dotace: 1 658 838,75 Kč (95% celkových nákladů)

Cíl projektu:

Cílem projektu je zkvalitnění výkonu veřejné správy prostřednictvím vzdělaných volených zástupců a pracovníků úřadu a otevření veřejné správy občanům. To představuje zlepšení komunikace mezi veřejnou správou a občanem. Cíl projektu bude splněn při proškolení 48 zástupců cílových skupin projektu (34 zástupců bude absolvovat 70% všech školení). Splnění cíle je ohraničeno realizací projektu – do 31.8. 2021. Cíl projektu je v souladu se Strategickým rozvojovým rámcem veřejné správy České republiky pro období 2014-2020 – kdy naplňuje specifický cíl 4.3 Rozvoj lidských zdrojů územně samosprávných celků.

Popis projektu:

Cílem projektu je rozvoj a zkvalitnění výkonu veřejné správy v obcích Mikroregionu Slušovicko, především zkvalitnění kompetencí zástupců veřejné správy a komunikace VS směrem k občanům. Pro celkový rozvoj regionu budou aktualizovány nebo vypracovány strategické dokumenty a metodiky.

9.1.5 Vzdělávání a animace veřejné správy pro rozvoj Mikroregionu Slušovicko

Poskytovatel dotace: OP Zaměstnanost

Realizace: 1. 8. 2017 – 31. 7. 2019

Výše dotace: 2 161 915 Kč (95% celkových nákladů)

Cíle projektu:

Hlavním cílem projektu je realizace konkrétních vzdělávacích, výcvikových a animačních programů, vedoucích ke zvyšování kvalifikace starostů a zaměstnanců úřadů obcí DSO Mikroregionu Slušovicko. Dojde rovněž k vydání metodiky a evaluační zprávy.

Popis projektu:

Hlavním cílem projektu je zvyšování kvalifikace starostů a zaměstnanců úřadů obcí DSO Mikroregionu Slušovicko. Kvalifikace bude zvyšována realizací konkrétních vzdělávacích a výcvikových programů. Vzdělávací programy budou zaměřeny především na legislativní změny, zadávání veřejných zakázek, projektové a krizové řízení, dále komunikace s veřejností, kybernetická bezpečnost či finanční řízení obcí. Součástí projektu je i zřízení kontaktního místa, které bude provádět animaci území a bude zde možnost konzultovat své problémy týkající se výkonu veřejné správy. Zároveň bude snahou podpořit fungující spolupráci obcí na platformě mikroregionu

9.2 Valašské Klobucko

- Hurá, jdeme do práce! II
 - OP Zaměstnanost
 - Programové období 2014-2020
- Hurá, jdeme do práce!
 - OP Zaměstnanost

- Programové období 2014-2020
- Doplnění sběru separovaných odpadů v obcích Mikroregionu Jižní Valašsko
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2014-2020

9.3 Mikroregion Ploština

- Podpora preventivního protipovodňového systému Mikroregionu Ploština
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2014-2020
- Ptačí pozorovatelný Vizovických vrchů
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2007-2013

9.4 Mikroregion Jižní Haná

- Jižní Haná – podpora zaměstnanosti v území
 - OP Zaměstnanost
 - Programové období 2014-2020

9.5 Mikroregion Luhačovské Zálesí

- Předcházení vzniku odpadů na území vybraných obcí Zlínského kraje
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2014-2020
- Separace odpadů v Mikroregionu Luhačovské Zálesí
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2014-2020
- Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Luhačovice III
 - OP Výzkum, vývoj, vzdělávání
 - Programové období 2014-2020, v realizaci
- Provoz a animace MAS Luhačovské Zálesí II
 - IROP
 - Programové období 2014-2020, v realizaci
- Kompostujeme v Mikroregionu Luhačovské Zálesí
 - OP Životní prostředí

- Programové období 2014-2020
- Doplnění systému separace odpadů do obcí Mikroregionu Luhačovské Zálesí
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2014-2020
- Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Luhačovice II
 - OP Výzkum, vývoj, vzdělávání
 - Programové období 2014-2020, v realizaci
- Nedachlebice – zvýšení bezpečnosti dopravy
 - IROP
 - Programové období 2014-2020
- Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Luhačovice
 - OP Výzkum, vývoj, vzdělávání
 - Programové období 2014-2020
- Kompostujeme s radostí
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2007-2013
- Provoz a animace MAS Luhačovské Zálesí
 - IROP
 - Programové období 2014-2020
- Pokračujeme v kompostování na Luhačovském Zálesí - 3. etapa
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2007-2013
- Luhačovské Zálesí kompostuje - 2. etapa
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2007-2013
- Kompostování v Luhačovském Zálesí
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2007-2013
- Územní plán Pozlovice – návrh
 - IOP
 - Programové období 2007-2013

9.6 Sdružení obcí Držková, Kašava, Vlčková

- Držková, Kašava, Vlčková – analýza rizik pro bývalé skládky odpadů
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2014-2020
- DKV – Doplnění systému separace odpadů
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2014-2020
- Minimalizace vzniku bioodpadů formou domácího a komunitního kompostování občanů dobrovolného svazu obcí DKV obcí Držková, Kašava, Vlčková
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2007-2013

9.7 Mikroregion Vizovicko

- Zlepšení separace odpadů v obcích Mikroregionu Vizovicko
 - OP Životní prostředí
 - Programové období 2014-2020

Po analýze projektů, jednotlivých obcí mikroregionů Slušovicko, jsem zjistila, že některé obce čerpají samostatně z operačních programů EU více prostředků než mikroregion jako celek.

Obce raději žádají o dotaci samy. Přitom spojení více obcí, které chtějí realizovat stejné projekty je výhodnější, kdy si mohou pomoci s prvním spolufinancování. Dobrým příkladem je sdružení obcí Držková, Kašava a Vlčková.

Následující tabulka znázorňuje srovnání počtu projektů vybraných mikroregionů. Mikroregion Slušovicko má druhý nejvyšší počet realizovaných projektů.

Tabulka 11 Srovnání počtu projektů vybraných mikroregionů

Mikroregion	Počet projektů
Luhačovské Zálesí	15
Slušovicko	6
Ploština	4
Valašské Klobucko	3
DKV	3
Jižní Haná	1
Vizovicko	1

Zdroj: dotaceue.cz, © 2023, vlastní zpracování

10 ROZHOVORY

V průběhu měsíce dubna a začátku měsíce května 2023 byly realizovány polostrukturované rozhovory se 4 zástupci mikroregionu Slušovicko.

Polostrukturované rozhovory sloužily k hlubšímu zjištění informací a zkušeností, názorů zástupců obcí o čerpání dotací pro mikroregion a spolupráci s obcemi. Výhodou této formy rozhovoru je možnost usměrnit rozhovor požadovaným směrem a zdůvodnění odpovědí a kontextu.

Rozhovory proběhly s těmito zástupci:

- Projektovým manažerem mikroregionu Slušovicko
- Starostou obce Veselá a zároveň předsedou MRS
- Starostkou obce Neubuz a místopředsedkyní MRS
- Starostou obce Březová

Postup přípravy polostrukturovaného rozhovoru bylo vymezení otázek, ke kterým musí být zodpovězeny. Jednotlivé otázky jsem poté rozdělila do jednotlivých okruhů.

10.1 Projektový manažer

a) Postup přípravy a složitost

Nejprve si prostuduje pravidla a kritéria. V případě vhodné a zajímavé dotace kontaktuje vedení mikroregionu, s tím, zda by byl zájem o realizaci. Dále zpracuje podklady pro představení. Pokud je dotace schválena, je vypracován a podán konkrétní projekt.

Postup přípravy vidí jako složitý, kdy obyčejný člověk nebo starosta není schopen projekt vypracovat a podat sám, důležitost vidí ve zkušenostech. Ke zjednodušení by přispěla propojenost státní správy, určité dokumenty projektu by si mohlo ministerstvo ověřit samo a zmenšení počtu dokumentů v závislosti na velikosti dotace či úprava veřejných zakázek, po vzoru ze zahraničí by zakázky do určité částky nemusely procházet výběrovým řízením.

b) Výběr dotací a rozhodnutí o realizace

V případě, že vedení mikroregionu schválí dotaci se svolá valná hromada či pracovní jednání, kde je projekt představen a hlasuje se o jeho realizaci. Důležitou roli hraje rozhodnutí o financování dotace, je potřeba rozhodnout kdo a kolik přispěje. Dotace jsou

vybírány především na základě výzev. Zde funguje spolupráce s MAS Vizovicko, která posílá zajímavé dotační tituly nebo i samotní starostové najdou nějaké projekty.

c) Dostatečná nabídka dotací pro mikroregiony

Větší nabídku dotací pro mikroregiony nabízí národní dotace. V rámci kohezní politiky chybí dotační tituly pro sdílenou komunální techniku například v podobě zametacích vozů. Dále chybí projekty, které by podporovaly a financovaly samotné mikroregiony a jejich zaměstnance či zpracovatele projektů. Další oblastí, kde chybí podpora jsou projekty týkající se opravy cest na nižší úrovni.

d) Zkušenosti s dotacemi a aktuální dotace

Podle jeho zkušeností je většina evropských dotací úspěšná. Jedinou dotací, která nebyla schválena byla dotace přeshraniční spolupráce, která se týkala cestovního ruchu – značení stezek a odpočívadel.

Aktuálně se zpracovává dotace v rámci operačního programu životní prostředí, a to projekt na návratné nádoby, která přispívá k prevenci vzniku odpadů.

e) Využití prostředků z EU

Cyklostezka – žádaná, evergreen, problém s některými obcemi, které nemají zájem o realizaci a problém s tím, kudy by vedla.

Podle něj by mohly být prostředky využity na rozvoj cestovního ruchu – problém je však s ubytováním. Do budoucna vidí největší příležitost čerpání prostředků z oblasti životního prostředí.

f) Hodnocení realizovaných projektů

OP zaměstnanost – hodnocení spíše pozitivní, úspěšné, ale starostové neprojevili velký zájem, spíše bylo potřeba je donutit k účasti na pořádaných seminářích.

OP životní prostředí – pomoc obcím s odpadovou legislativou, kdy byly pořízeny popelnice a kompostéry.

10.2 Vedení mikroregionu a zástupci obcí

Odpovědi zástupců obcí a vedení mikroregionu se většinou shodovaly, pouze v případě oblastí, do kterých by měly být využity prostředky z EU se lišily.

a) Spolupráce s ostatními obcemi a její přínos

Všichni zástupci vnímají spolupráci v rámci mikroregionu jako dobrou, avšak jsou zde malé nedostatky, které se týkají komunikace. Shoda panuje i v tom, že některé obce nespolupracují podle představ a mohly by se tak zlepšit. V rámci spolupráce jde vidět, které obce mají zájem se zapojit a zapojí se rády do projektů a které naopak ne.

Největší přínos všichni vidí v možnostech čerpat dotace jako celek mikroregionu, protože v případě některých dotačních titulů by samotné obce na dotaci nedosáhly. Dalším přínosem je pravidelné setkávání, kde si starostové obcí mohou vyměnit názory, zkušenosti a rady.

Zástupci obcí mikroregionu každý podzim vyjíždí, do zajímavých mikroregionů v republice nebo do obcí, které se účastnily soutěže obec roku, za praxí. Mají tak možnost, podívat se, jak to funguje v jiném kraji a inspirovat se. Tyto vyjížděky považují zástupci za velmi přínosné.

b) Informovanost a rozhodování

Starostové obcí jsou o možnostech čerpat dotace z aktuálních výzev nejčastěji informováni prostřednictvím projektového manažera nebo z MAS Vizovicko. Najdou se i dotační kanceláře nebo firmy, které o možnostech dotací informují, tyto možnosti se však nevyužívají v rámci mikroregionu. O tom, zda se bude vybraný projekt realizovat, rozhodují starostové na valné hromadě hlasováním.

Dotazovaní zástupci se shodují v tom, že projekty jsou vybírány na základě aktuálních výzev. To se netýká pouze mikroregionu jako celku, ale dost často to tak řeší i samostatně ve svých obcích. Zde je však problém stihnout projekty navrhnout, připravit a schválit.

c) Využití prostředků z EU

Starostka obce Neubuz:

Podle ní by měly být využity prostředky do oblasti:

- životního prostředí – především v rámci předcházení vzniku odpadů, vodovodů a kanalizací, vzhledem k tomu, že ne každá obec mikroregionu má vyřešenou kanalizaci a ČOV,

- školství – zastává názor, že to je oblast, která jde financovat pořád, vzhledem k pokrokovým technologiím a software.

Starosta obce Březová:

Prioritní oblastí podle něj je financovat:

- životní prostředí – vybudování čističek, zřízení retenčních nádrží, řešení dešťové vody apod., oblast školství je podle něj dostatečně financována,
- v rámci dopravní infrastruktury – zde vidí nedostatky a nemožnost financovat opravu silnic II. a III. třídy z prostředků EU,
- podporu kultury vidí jako přínosnou v oblasti oprav společenských budov.

Starosta obce Veselá:

Nevidí životní prostředí jako nejlepší oblast – například v rámci aktuální dotace na návratné nádoby, které bude plastové, ale je to oblast, do které bude v budoucnu mířit velké množství prostředků,

- školství je podle něj oblast, do které je vhodné investovat, co se týče oprav a vybavení, podobně jako zástupkyně z Nebuze,
- kultura je dostatečně financována v oblasti opravy kulturních a společenských budov.

10.3 Hlavní zjištění

Zástupci obcí mikroregionu jsou o možnostech čerpat dotace informováni prostřednictvím projektového manažera a o realizaci projektu rozhodují formou hlasování na valné hromadě. Projekty jsou nejčastěji vybírána na základě aktuálních výzev.

Projektový manažer a zástupci z Březové a Veselé se shodují v tom, že chybí dotační tituly na společnou nebo sdílenou techniku, která by se v rámci mikroregionu využila.

Na financování oblasti životního prostředí se shodují zástupci z Březové, Nebuze a projektový manažer. Tuto oblast vidí v budoucnu jako důležitou.

V rámci dopravní infrastruktury panuje shoda se všemi respondenty, že největší problém je v omezení klasifikace silnic, kdy čerpání finančních prostředků lze využít pouze u silnic vyšších tříd.

Spolupráci s obcemi v rámci mikroregionu hodnotí zástupci spíše jako přínosnou, avšak některé obce by mohly být aktivnější. Největší pozitivum spolupráce pak vidí v možnosti výměny názorů a zkušeností.

Z realizovaných rozhovorů vyplývá, že pokud se realizují projekty v rámci mikroregionu, tak některé obce se o průběh a zajištění nezajímají a berou to tak, že se o realizaci někdo postará a neberou to jako prioritu. Co se týká snahy realizovat další projekty, tak některé obce jsou pasivní a nemají zájem o realizaci společných projektů.

Pokud jsou projekty realizovány samostatně, obce i občané si jich více váží. Chybí chtíč a aktivita některých obcí pouštět se do větších projektů.

11 DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ REALIZACI

V poslední kapitole jsou uvedeny návrhy projektů, které by mohl mikroregion Slušovicko realizovat s podporou EU. Celková cena je orientační a je stanovena odhadem, na základě již realizovaných projektů, které jsou podobné. Navrhované projekty vychází ze zaměření jednotlivých operačních programů.

Při navrhování projektů jsem primárně vycházela z rozhovorů se zástupci obcí mikroregionu a s projektovým manažerem mikroregionu.

Vybudování naučné stezky ve Slušovicích

Příjemce: Mikroregion Slušovicko

Fond: Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

Operační program: Integrovaný regionální operační program (IROP)

Popis projektu:

Projekt by přispěl k zatraktivnění mikroregionu. Předmětem projektu je vybudování naučné stezky s herními a informačními prvky z přírodních materiálů. Naučná stezka bude díky jednotlivým zastavením mapovat historii města Slušovice. Stezka by vedla z dostihové dráhy přes centrum Slušovic, kolem kostela a podél aleje k Rakovskému kříži. Na jednotlivých zastávkách by byla vyobrazena historie Slušovic a vznik JZD. V rámci stezky by byly představeny i ostatní obce, které mají souvislost se Slušovicemi.

Předpokládané náklady projektu: 1 500 000 Kč

Předpokládaný termín realizace: 2026–2027

Turistická trasa s vyhlídkou Veselá

Příjemce: Mikroregion Slušovicko

Fond: Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

Operační program: Integrovaný regionální operační program (IROP)

Popis projektu:

Turistická trasa by přispěla k rozvoji cestovního ruchu v mikroregionu Slušovicko. Součástí projektu bude interaktivní mapa u vyhlídky, který by představila okolní obce mikroregionu. Trasa by vedla lesem a v rámci ní by byly vybudovány odpočívadla. Z vyhlídky bude výhled na město Zlín a okolní obce.

Předpokládané náklady projektu: 1 200 000 Kč

Předpokládaný termín realizace: 2024–2025

Zřízení sběrného dvoru pro obce mikroregionu

Příjemce: Mikroregion Slušovicko

Fond: Fond soudržnosti (FS)

Operační program: Životní prostředí

Popis projektu:

Předmětem projektu je vybudování sběrného dvoru pro obce mikroregionu Slušovicko. Sběrný dvůr bude sloužit všem občanům mikroregionu. Realizací projektu dojde ke zvýšení množství sebraného odpadu, což má pozitivní vliv na životní prostředí. Projekt přispěje ke zvýšení objemu recyklace surovin a omezení černých skládek.

Předpokládané náklady projektu: 9 000 000 Kč

Předpokládaný termín realizace: 2025–2026

Cyklostezka mikroregionu

Příjemce: Mikroregion Slušovicko

Fond: Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

Operační program: Integrovaný regionální operační program (IROP)

Popis projektu:

Vybudování cyklostezky obcemi, ve kterých je realizace možná a napojení na dálkové cyklotrasy. Cyklostezka vedená z Veselé na Hvozdnou by byla napojena na cyklostezku v Lužkovicích. Cyklostezka vybudovaná ze Slušovic směrem Neubuz by přispěla k většímu využívání jízdních kol do zaměstnání a zvýšení bezpečnosti účastníků silničního provozu. Dalším přínosem by byl rozvoj cykloturistiky na území mikroregionu a větší atraktivita obcí mikroregionu.

Předpokládané náklady projektu: 45 000 000 Kč

Předpokládaný termín realizace: 2024–2026

Vybudování kanalizace

Příjemce: Mikroregion Slušovicko

Fond: Fond soudržnosti (FS)

Operační program: Životní prostředí

Popis projektu:

Projekt by sloužil k vybudování kanalizace a napojení na čističku odpadních vod v obcích, ve kterých to chybí. Projekt by se týkal obcí Všemina, Neubuz, Dešná, Ostrata, Hrobice. Projekt řeší likvidaci odpadních vod ve vybraných obcích. Cílem projektu je hladké a bezpečné odvedení splaškových odpadních vod z území obcí a zajištění příznivých podmínek života v obcích.

Předpokládané náklady projektu: 180 000 000 Kč

Předpokládaný termín realizace: 2025–2027

Efektivní komunikace mikroregionu Slušovicko

Příjemce: Mikroregion Slušovicko

Fond: Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

Operační program: Zaměstnanost plus

Popis projektu:

Cílem projektu je vytvoření moderních komunikačních nástrojů mikroregionu k informování veřejnosti, zkvalitnění přístupu ke službám a s tím spojené zapojení veřejnosti a občanů obcí do veřejného života. Hlavním cílem je vytvoření sdíleného kalendáře kulturních, sportovních a společenských akcí a jejich propagace, rozšíření webových stránek o nové aplikace a rozvoj komunikace na sociální síti.

Předpokládané náklady projektu: 1 000 000 Kč

Předpokládaný termín realizace: 2025–2026

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce byla analýza projektů realizovaných mikroregionem Slušovicko s podporou fondů Evropské unie a srovnání s ostatními mikroregiony v okrese Zlín. V teoretické části jsem se zabývala vymezením základních pojmů spojených s regionální a Kohezní politikou. Dále jsem charakterizovala programové období 2014-2020 a 2021-2027.

Praktická část navazuje na teoretickou, kdy v praktické části byl představen mikroregion Slušovicko a jeho sociální a ekonomická situace. V další části jsem se věnovala srovnání počtu projektů realizovaných mikroregiony a analýzou operačních programů, ze kterých bylo čerpáno. Po analýze jsem představila a popsala projekty, které byly v průběhu dvou programových období zrealizovány. V rámci praktické části byly uskutečněny rozhovory se zástupci vedení a obcí a s projektovým manažerem mikroregionu Slušovicko. Rozhovory přispěly k zpracování doporučení k realizaci dalších projektů

Z výsledků analýz vyplývá, že v porovnání s ostatními mikroregiony je mikroregion Slušovicko aktivním příjemcem dotací z Evropské unie, avšak jsou oblasti, které mají rezervy a je zde prostor pro zlepšení.

Závěrem mohu říct, že více dotací bylo realizováno v minulém programovém období, kdy projekty napomohly k rozvoji mikroregionu a zvýšení kvalifikace v rámci veřejné správy. Mikroregionu bych doporučila zaměřit se více na realizaci společných projektů a zlepšení spolupráce s méně aktivními obcemi. Díky podpoře Evropských fondů, může mikroregion realizovat nákladné investiční projekty, na které by samostatné obce nedosáhly. Realizací větších projektů, by mikroregion zvýšil svou atraktivitu a konkurenceschopnost oproti ostatním mikroregionům.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BAUN, Michael J. a Dan MAREK, 2014. *Cohesion policy in the European Union*. London: Palgrave. ISBN 9780230303133.

HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK, 2010. *Kohezní politika v širších souvislostech*. Žilina: Georg. ISBN 9788089401192.

HRDÝ, Milan, 2006. *Hodnocení ekonomické efektivity investičních projektů EU*. Praha: ASPI. ISBN 8073571374.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 9788073579104.

KOLEKTIV AUTORŮ, autorů, 2008. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 9788073800864.

MAREK, Daniel a Tomáš KANTOR, 2009. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal. ISBN 9788087029565.

STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK, 2009. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-588-2.

WOKOUN, René, 2006. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI. ISBN 8073571382.

ZAHRADNÍK, Petr, 2017. *Kohezní politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck. ISBN 9788074005275.

ZELENKA, Josef a Marina PÁSKOVÁ, 2012. *Výkladkový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha. ISBN 9788072018802.

ŽÍTEK, Vladimír a Viktorie KLÍMOVÁ, 2008. *Regionální politika*. 1. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 9788021047617.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

Abeceda fondů EU 2014-2020, 2015. *DotaceEU* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/d7126808-1529-4cb3-85e2-86db99eaecb6/Abeceda_nahled.pdf

Abeceda fondů EU 2021-2027, 2021. *DotaceEU* [online], 2022. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/getmedia/66a86ef9-b3e6-4bbf-a95b-954d272c6204/abeceda-2023-2-vydani-online.pdf.aspx>

ČSÚ - Obyvatelstvo, 2023. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide

Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027, 2022. *DotaceEU* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: https://www.dotaceeu.cz/getattachment/Evropske-fondy-v-CR/KOHEZNI-POLITIKA-PO-ROCE-2020/Priprava-obdobi-2021-2027/s/Verejna-konzultace-k-prvni-mu-navrhu-Dohody-o-partn/Dohoda_o_partnerstvi_2021-2027_schvaleno_EK_kveten_2022.pdf.aspx?lang=cs-CZ&fbclid=IwAR31WH0o7jG-5Fy_pcHBJjXyPYMF6Otp1kiBxiyMBJSLrSZFspcRj6FpwJU#page19

Dokumenty, 2023. *Mikroregion Slušovicko* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.mikroregion-slusovicko.cz/dokumenty/>

ESF+. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/cs/co-je-esf>

Evropské strukturální a investiční fondy v období 2014–2020. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode/2014-2020-european-structural-and-investment-funds_cs

Evropský fond pro regionální rozvoj, 2022. *Evropský parlament* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/95/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-efrr->

Evropský námořní a rybářský fond pro období po roce 2020, 2022. *Evropská rada* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/maritime-fisheries-fund/>

Fond soudržnosti, 2022. *Evropský parlament* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/96/fond-soudrznosti>

JEŽEK, Jiří a kol., 2014. *Regionální rozvoj*. Fakulta ekonomická, Západočeské univerzity v Plzni [online]. Plzeň: ZCU [cit. 2022-03-18]. Dostupné z: https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/16467/1/Regionalni_rozvoj.pdf

Kohezní politika, 2023. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/k/kohezni-politika-\(kp\)](https://www.dotaceeu.cz/cs/informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/k/kohezni-politika-(kp))

LACINA, Karel. *NÁSTROJE REGIONÁLNÍ POLITIKY STÁTU* [online]. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko – správní, Ústav veřejné správy a práva [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/35157/LacinaK_Nastroje%20regionalni_VS_2006.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Legislativa pro období 2021–2027, 2020. *DotaceEU* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/legislativa-2021-2027>

Mapa projektů, 2023. *DotaceEU* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu>

Mikroregion Slušovicko. *Monitor státní pokladna* [online]. Ministerstvo financí [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/75093545/prehled?rad=t&obdobi=2303>

Mikroregiony okres Zlín, 2023. *Mikroregiony* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.mikroregiony.com/okres-zlin/>

Programové období 2014-2020. *DotaceEU* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

Programové období 2021-2027. *DotaceEU* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

Realizované projekty, 2023. *Mikroregion Slušovicko* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.mikroregion-slusovicko.cz/projekty-a-dotace/realizovane-projekty/>

Regionální politika, 2021. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/vnitri-trh/regionalni-politika/>

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://mmr.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>

The European Regional Development Fund / Cohesion Fund. *Compass* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.fi-compass.eu/>

Územní působnost. *Místní akční skupina Vizovicko a Slušovicko* [online]. [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.masvas.cz/o-mas/uzemni-pusobnost/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

©	Copyright
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EaSI	Evropské unie pro zaměstnanost a sociální inovace
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESF+	Evropský sociální fond plus
EU	Evropská unie
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FEAD	Fond evropské pomoci nejchudším osobám
HND	Hrubý národní důchod
IROP	Integrovaný operační program
IT	Informační technologie
JEA	Jednotný evropský akt
LAU	Územní statistická jednotka
MAS	Místní akční skupina
Mil.	Milion
MLD	Miliarda
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MRS	Mikroregion Slušovicko
NUTS	Územní statistická jednotka
OP	Operační program
SRR	Strategie regionálního rozvoje

TEN-T Transevropská dopravní síť

Tzv. Takzvaně

VS Veřejná správa

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Logo mikroregionu Slušovicko	37
Obrázek 2 Obce mikroregionu.....	38
Obrázek 3 Mapa mikroregionu Slušovicko	39

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Členění NUTS na území ČR.....	14
Tabulka 2 Vymezení podle populačních hranic	15
Tabulka 3 Počet obyvatel v obcích mikroregionu	40
Tabulka 4 Přehled věkové struktury obyvatel obcí mikroregionu.....	41
Tabulka 5 Příjmy, výdaje a saldo mikroregionu Slušovicko v letech 2015–2022	43
Tabulka 6 Struktura příjmů mikroregionu Slušovicko v letech 2015-2022 (tis. Kč)	43
Tabulka 7 Struktura výdajů mikroregionu Slušovicko v letech 2015-2022 (tis. Kč)	44
Tabulka 8 Přehled realizovaných projektů mikroregionů v okrese Zlín	46
Tabulka 9 Srovnání počtu projektů v programových obdobích	47
Tabulka 10 Srovnání projektů z jednotlivých operačních programů.....	47
Tabulka 11 Srovnání počtu projektů vybraných mikroregionů	56

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Otázky k rozhovoru s projektovým manažerem mikroregionu

Příloha P II: Otázky k rozhovoru se zástupci vedení a obcí mikroregionu

PŘÍLOHA P I: OTÁZKY K ROZHOVORU S PROJEKTOVÝM MANAŽEREM MIKROREGIONU

Otázky k BP – projektový manažer

1. Jak vypadá váš postup přípravy žádosti o dotaci?
2. Na základě, čeho vybíráte, jaký projekt budete realizovat
 - a. Podle toho, co je potřeba nebo reagujete na aktuální výzvy?
3. Přejde vám nabídka dotací pro mikroregiony dostatečná?
4. Kdo rozhoduje o projektu, kterému se budete věnovat?
5. Kdo zpracovává žádost o dotaci?
6. Jaké máte zkušenosti s dotacemi z EU? Byly vám všechny schváleny nebo máte zkušenost i se zamítnutím?
7. Máte v plánu v aktuálním programovém období žádat o dotaci?
8. Napadá Vás nějaký projekt, který by se měl v rámci mikroregionu realizovat?
9. Jak hodnotíte projekty, které byly realizované v rámci mikroregionu?

Doplňující otázky

Přijde Vám proces žádosti o dotaci složitý?

Případně doporučení pro zlepšení při žádosti o dotace?

Do jakých oblastí by podle Vás měly být využity prostředky z EU?

Životní prostředí/Školství/Dopravní infrastruktura/Kultura

PŘÍLOHA P II: OTÁZKY K ROZHOVORU SE ZÁSTUPCI VEDENÍ A OBCÍ MIKROREGIONU

Otázky k BP – zástupci vedení a obcí

1. Jak spolupracujete s ostatními obcemi a aktéry z obcí v rámci mikroregionu?
 - a. Jak vnímáte tuto spolupráci?
 - b. Přijde vám tato spolupráce dostatečná?
2. Vidíte přínos ve spolupráci s mikroregionem?

3. Jakým způsobem jste informováni o možnostech čerpat dotace z EU? (v rámci mikroregionu)
4. Jak rozhodujete o tom, že se bude podávat žádost o dotaci pro mikroregion?
5. Řešíte aktuálně nějakou dotaci, případně je nějaká v plánu?
6. Do jakých oblastí by podle Vás měly být využity prostředky z EU?
 - a. Životní prostředí/Školství/Dopravní infrastruktura/Kultura
7. Napadá vás nějaký projekt, který by se měl v rámci mikroregionu realizovat?